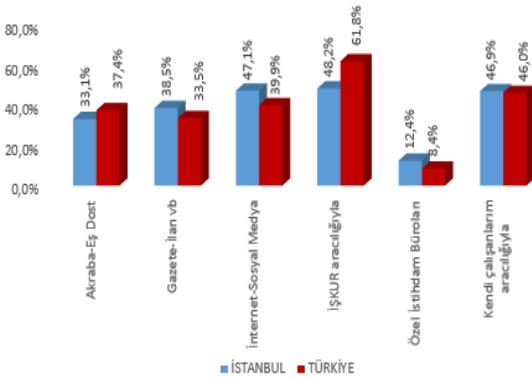

Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

2018

İSTANBUL İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

T.C.
TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
2018

YAZAR

Umut AYAR – İstatistikçi

SUNUŞ

İstanbul stratejik konumuyla Türkiye'nin sadece ekonomik anlamda değil, her anlamda başkenti olmuş, finansal, ticari, sosyal ve kültürel yaşamın her zaman merkezinde yer almıştır. Bu özelliği ile de işgücünü daima kendisine çekmiştir. Şehrin nüfusu hızla artarken, işgücü talebinin aynı hızda artmaması ile işsizlik zamanla İstanbul için büyük bir problem haline gelmiştir.

İşsizlik İstanbul'un en büyük problemlerinden biri olmasına rağmen, İstanbul'da işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda çalışacak işgücü temininde sorunlar yaşanmaktadır.

Eğitim seviyesi ve mesleki eğitimsizlik işsizliğin bir diğer sebebini oluşturmakta ve işyerleri de yetişmiş nitelikli işgücü bulmakta zorlanmaktadır. Bu anlamda işgücüne katılamayan her birey ülke için birer kayıptır. Bu bireylerin potansiyellerinden en uygun şekilde yararlanmak adına atılacak her adım toplumun gelişmesi için yapılacak en önemli yatırım olacaktır.

Bu bağlamda, işgücü piyasasının beklentilerini belirlemek ve sağlıklı stratejiler oluşturmak için ilin işgücü piyasa analizlerini yapmak son derece önemlidir. Ülkemizde ve ilimizde işsizlik sorununu çözmek ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak için öncelikle sorunun doğru tespit edilmesi, işsizlik ve mesleksizliği hedef alan aktif istihdam politikalarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu amaç ile işgücü piyasasındaki mevcut durumu izlemek, değişimleri takip etmek ve bunların işgücü arz ve talebi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak için İstanbul İşgücü Piyasası Araştırması yapılmıştır.

İşgücü Piyasası Araştırmasının temel amacı, işgücü piyasasına ilişkin periyodik bilgileri elde etmek mevcut ve gelecek dönemdeki sektörel ve mesleki değişimleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmektir. Yapılan bu çalışma ile işgücü piyasasının ihtiyaçları ve sorunları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçları sadece İŞKUR için değil, diğer kamu/özel sektör kurum ve kuruluşları için de yol gösterici olacak ve ilimizin mesleki eğitim planlamasında ihtiyaç duyulan bilgiler için de kaynak teşkil edecektir.

Yapılan bu araştırma ve raporun başarıyla tamamlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyor, çalışmanın ilimize ve tüm ilgililere faydalı olmasını diliyorum.

Saygılarımla

Ali YERLİKAYA
İstanbul Valisi

ÖNSÖZ

İstanbul, günümüze kadar birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, konumu, ekonomik, sosyal, kültürel ve demografik yapısıyla ülkenin her zaman merkezinde yer almış, dünyanın da önemli şehirlerinden biridir.

Türkiye nüfusunun yüzde 19'unu, işgücünün yüzde 21'ini barındıran, dinamik bir işgücüne sahip olan İstanbul'un sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. İşgücü piyasasında iş arayanlar ve işverenler arasındaki eşleşme sağlanamadığı için, işverenler eleman bulmakta zorlanmaktadır. Bunun temelinde işsizlerin işverenlerce talep edilen eğitim ve beceri düzeyine sahip olmamaları yatmaktadır. İşgücüne katılımdaki artış, bir yandan yeni iş alanları yaratmayı gerekli kılarken, bir yandan da işyerleri işsizliğe rağmen deneyimli ve nitelikli işgücünü bulmakta zorlanmaktadır. Bu nedenle mesleki bilgi ve beceriye sahip nitelikli eleman yetiştirilmesi konusunda, Kurumumuzun sunduğu aktif işgücü politikaları daha da önemli hale gelmiştir.

İşsizliğin azaltılması ve işyerlerinin aradığı nitelikteki işgücünü bulabilmesi noktasında sorunun doğru tespit edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Kurumumuz her yıl düzenli olarak, özel sektör işyerleriyle yüz yüze görüşerek işgücü piyasasının sorunlarını ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçları karar alıcılara önemli bir veri kaynağı sağlamaktadır.

İstanbul'da 2 Nisan – 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında örnekleme yöntemi ile tespit edilen 20+ istihdamlı işyerleri ile yüz yüze görüşme yapılarak "İşgücü Piyasası Araştırması" yapılmıştır. Yapılan bu çalışmayla ilimizdeki işyerlerinin ihtiyaç duymuş olduğu ve ileride

ihitiya duyacağı nitelikli işgücü açığı ve bu ihtiyacı gidermede karşılaştıkları sıkıntı ve sorunlar belirlenmiş olup, İşgücü Piyasası Araştırma Raporu sonucu işgücü piyasasının ihtiyac duyduğu “Aktif İstihdam Politikalarıyla” nitelikli işgücü açığının giderilmesine katkıda bulunulacaktır.

İşgücü Piyasası Araştırmasının soru formlarının uygulanmasından rapor yazımına kadar özveri ile çalışan her kademededen tüm personelimize ve araştırmaya destek veren işverenlerimize teşekkür eder, ilimize ve ülkemize hayırlı olmasını temenni ederim.

Saygılarımla

Yunus YELMEN
İstanbul alışma ve İř Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	ii
ÖNSÖZ	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	1
YÖNETİCİ ÖZETİ	2
GİRİŞ	4
BİRİNCİ BÖLÜM	5
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ.....	5
İŞKUR GÖSTERGELERİ	5
Açık İşler	5
İşe Yerleştirmeler.....	6
Kayıtlı İşsiz.....	8
Aktif İşgücü Programları	10
İşsizlik Ödeneği	13
İKİNCİ BÖLÜM.....	15
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	15
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	16
İşyeri Verileri.....	17
Mevcut İstihdam.....	29
AÇIK İŞLER.....	31
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	40
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	46
SONUÇ	53
EKLER	56
2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	56

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)	6
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)	8
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	10
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	11
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	11
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	12
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)	13
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	17
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	27
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu	28
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	29
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	30
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	31
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı.....	32
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	37
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı.....	37
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	38
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	39
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	40
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	41
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	43
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	45
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler.....	45
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	47
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	48
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi.....	49
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)	5
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017).....	7
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı	9
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)	14
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	18
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı	19
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu	20
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	21
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	22
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	23
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu.....	24
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı.....	25
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı.....	25
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	26
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	28
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	33
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	34
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	34
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırılmak İstenmesi	35
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	36
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	42
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	44
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı.....	50
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı	51
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı	52

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek amacıyla hazırlanan bu raporda İstanbul İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 35 bin 485'dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektör için örnekleme yönetimi kullanılmıştır. İstanbul ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 2 milyon 3 bin 321 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 1 milyon 389 bin 356 çalışan erkeklerden, 613 bin 965 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 32,2'si, kadınların ise yüzde 30,0'u İmalat sektöründe istihdam edilmektedir.

İstanbul ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Profesyonel Meslek Mensupları ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarıdır. İstanbul ilinde açık iş oranı yüzde 2,9 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, İstanbul ili açık iş oranı bakımından 0,3'lük bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 5,2 ile Bilgi ve İletişim sektörüdür. İstanbul ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş oranı yüzde 4,6'dır. İstanbul ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

İl genelinde açık işlerin yüzde 33,4'ü için Eğitim Düzeyi Önemli değil talep edilmektedir. İstanbul ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. İstanbul ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerle bakıldığında ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Figüran ve Güvenlik görevlisi meslekleri takip etmektedir.

İstanbul ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken İstanbul ilinde işverenlerin yüzde 19,4'ü istihdamın artacağını öngörmüştür.

Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde ve İstanbul ilinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde yüzde 2,5 olarak öngörülürken, İstanbul ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2,4 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma İstanbul işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

İstanbul İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için İstanbul ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek İstanbul ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

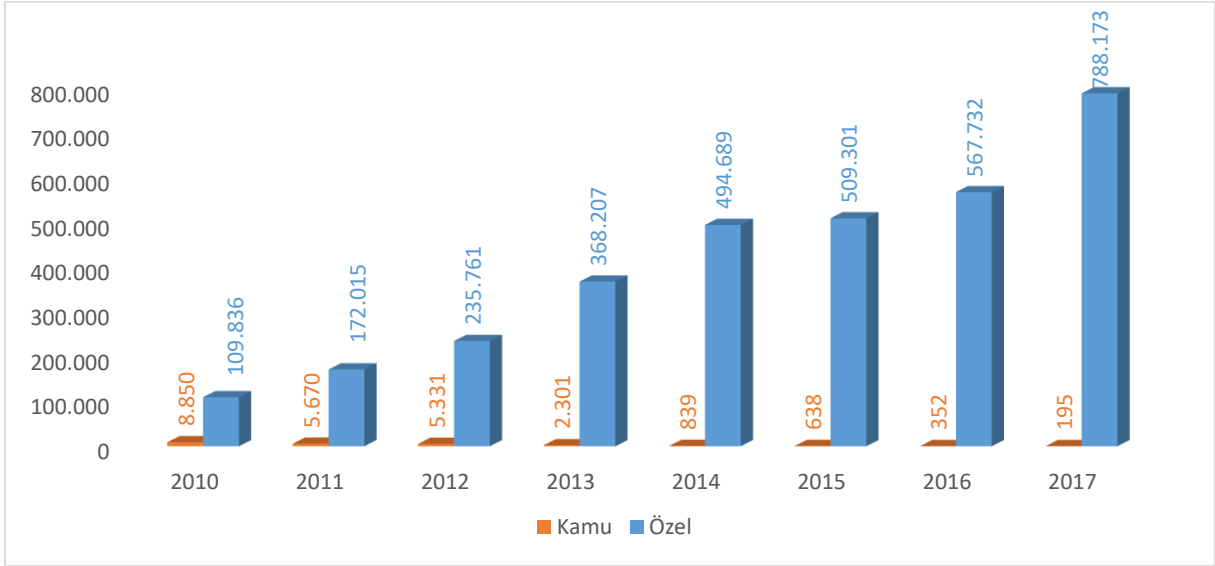
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup, İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği verileri içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 118 bin 686 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 788 bin 368 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde yükselen bir seyir izlemiştir. 2014, 2015 ve 2016 yıllarında birbirine yakın bir seyir gözükürken, 2017 yılında bir önceki yıla göre yüzde 38,8 artış meydana gelmiştir. Bir önceki yıla göre en yüksek artış ise 2013 yılında bir önceki yıla göre yüzde 53,7 lik artışla gerçekleşmiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde

ise, özel sektörde yıldan yıla artış gözükürken, kamuda ise yıldan yıla bir azalış göze çarpmaktadır.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	164.145
Satış Danışmanı / Uzmanı	85.696
Temizlik Görevlisi	51.568
Güvenlik Görevlisi	39.957
Beden İşçisi (İnşaat)	22.658
Garson (Servis Elemanı)	21.892
Büro Memuru (Genel)	20.685
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	16.338
Kasiyer	14.042
Reyon Görevlisi	13.429

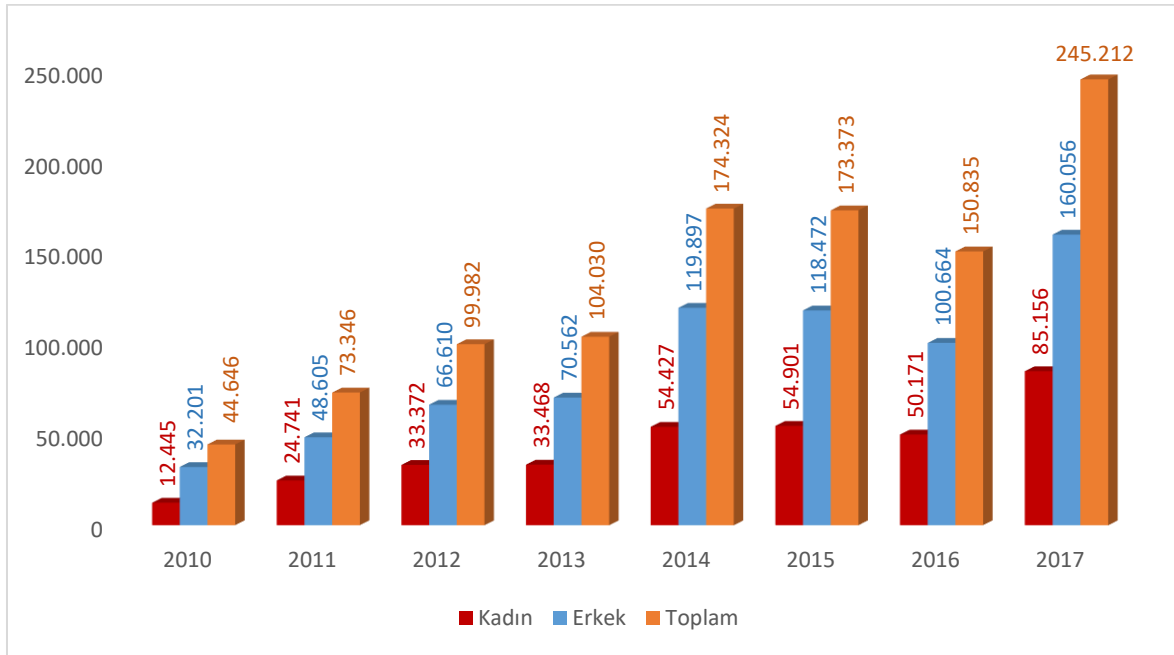
Kaynak: İŞKUR

İstanbul ilinde 2017 yılında 788 bin 368 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 164 bin 145 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 20,8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı / Uzmanı ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak Türkiye genelinde 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin 257 açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 44 bin 646 olan İstanbul ilinde işe yerleştirilenlerin 32 bin 201'i erkeklerden, 12 bin 445 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu veriler 2014 yılına kadar yükselmiş olup, 2015 ve 2016 yıllarındaki düşüşün ardından 2017 yılında tekrar yükseliş başlamıştır. 2017 yılında belirgin bir artış yaşanarak 245 bin 212 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yüzde 34,7'si kadınlardan oluşmuştur. 2017 yılında, 2010 yılına göre erkek işe yerleştirmede yaklaşık 4 kat artış yaşanırken, kadın işe yerleştirmede yaklaşık 6 kat, toplam işe yerleştirmede ise yaklaşık 4,5 katına ulaşılmıştır.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	30.038	12.269	42.307
Satış Danışmanı / Uzmanı	14.703	26.426	41.129
Güvenlik Görevlisi	15.901	1.954	17.855
Temizlik Görevlisi	10.983	6.502	17.485
Beden İşçisi (İnşaat)	11.410	73	11.483
Garson (Servis Elemanı)	5.645	1.956	7.601
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	2.502	3.449	5.951
Büro Memuru (Genel)	3.110	1.921	5.031
Reyon Görevlisi	1.945	1.588	3.533
Kasiyer	1.449	1.863	3.312

Kaynak: İŞKUR

İstanbul ilinde 42 bin 307 işe yerleştirmeyeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının yüzde 17,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı / Uzmanı ve Güvenlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar en çok Satış Danışmanı / Uzmanı ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

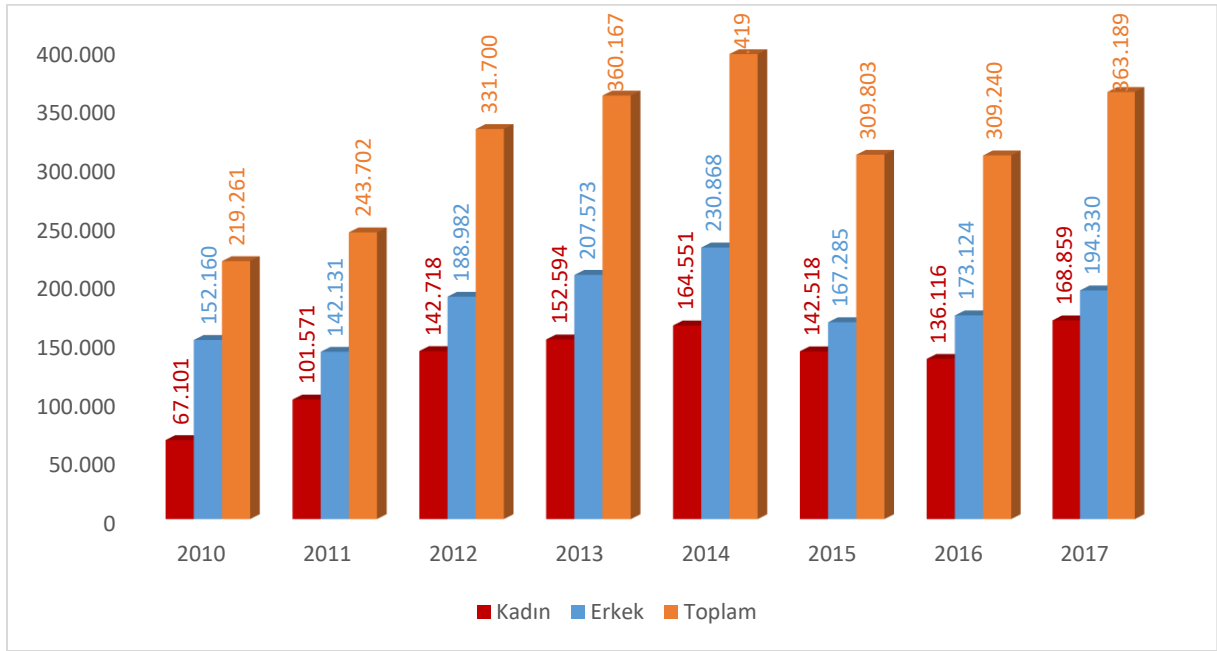
Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedirler.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında İstanbul ilinde İŞKUR'a kayıtlı 219 bin 261 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 152 bin 160'ı erkek, 67 bin 101'i ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 363 bin 189 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi olmakla beraber, 2015 yılı içinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme adına kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesi ile oluşan bir düşüş gözükse de, 2017 yılında yükseliş tekrar devam etmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında İstanbul'da 67 bin 101 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında yaklaşık 1.5 kat artarak 168 bin 859'a yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi önemli bir faktördür.

İstanbul ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsiz olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte İstanbul ilinde Kuruma kayıtlı 29 bin 67 işsiz bulunmaktadır. Bu sayı İstanbul ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı / Uzmanı ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde de aynı meslekler olmakla beraber, sıralamalar farklıdır. Kadınlarda en çok Satış Danışmanı / Uzmanı,

Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel) gibi mesleklerin yanı sıra Temizlik Görevlisi, Sekreter ve Ön Muhasebeci gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, İşbaşı eğitim programları ve Girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	1.148	9.844	11.377	21.221
2011	879	6.984	8.077	15.061
2012	1.304	12.996	13.099	26.095
2013	574	6.354	5.407	11.761
2014	507	3.685	6.320	10.005
2015	592	5.531	5.788	11.319
2016	504	4.898	4.916	9.814
2017	344	3.377	2.902	6.279

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle İşbaşı eğitim programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 344 mesleki eğitim kursuna 6 bin 279 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 2 bin 902'si erkek, 3 bin 377'si kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde erkek katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. Son yıllarda

kursiyer sayılarında düşüş gözlemlense, kadın kursiyer sayısının yüzdesinde artış görülmektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Yazılım Geliştiricisi	Yazılım Geliştiricisi	Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi
Reyon Görevlisi	Sistem İşletmeni	Yazılım Geliştiricisi
Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi
Sistem İşletmeni	Depo İşçisi (Elleçleme)	Aşçı Yardımcısı
Kurumsal Kaynak Planlama Uzmanı	Uçak Bakım Teknisyeni (Gövde-Motor)	Kurumsal Kaynak Planlama Uzmanı
Depo İşçisi (Elleçleme)	Kurumsal Kaynak Planlama Uzmanı	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı
Aşçı Yardımcısı	Lojistik Elemanı	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı
Uçak Bakım Teknisyeni (Gövde-Motor)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Atık Toplayıcısı	Pastacı Çırağı
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Tekstil Terbiye İşçisi (Apre)	Aşçı Yamağı (Çırağı)

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Yazılım Geliştiricisi, Reyon Görevlisi ve Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi, Yazılım Geliştiricisi ve Reyon Görevlisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Yazılım Geliştiricisi, Sistem İşletmeni ve Reyon Görevlisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	175	225	303	528
2011	539	819	796	1.615
2012	715	1.364	1.089	2.453
2013	1.222	2.079	1.739	3.818
2014	1.462	2.190	1.639	3.829
2015	5.963	8.684	8.505	17.189
2016	12.455	16.366	17.746	34.112
2017	10.830	19.100	17.047	36.147

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel amacı mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş

tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer amaç ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

Özellikle 2015 yılından itibaren İşbaşı eğitim programlarının sayısında önemli bir artış görülmektedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen İşbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2017 yılında düzenlenen toplam program sayısı 2014 yılına göre yaklaşık 6,5 kat artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında 10 bin 830 program düzenlenmiş olup toplam 36 bin 147 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 52,8'i kadınlardan yüzde 47,2'si erkeklerden oluşmaktadır. 2017 yılı verilerine göre İşbaşı eğitim programlarından yararlanan kişi sayısı 2014 yılı verilerine kıyasla yaklaşık 8,5 kat artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Kasiyer	Satış Danışmanı / Uzmanı	Kasiyer
Satış Danışmanı / Uzmanı	Kasiyer	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Garson (Servis Elemanı)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Hasta Danışmanı
Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Makineci (Dikiş)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Makineci (Dikiş)
Hasta Danışmanı	Büro Memuru (Genel)	Hemşire
Büro Memuru (Genel)	İlaç Tanıtım-Satış Mümessili (Reprezantı)	Büro Memuru (Genel)

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Kasiyer, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Satış Elemanı (Perakende) mesleklerinde İşbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Kasiyer, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Satış Elemanı (Perakende) mesleğinde program düzenlenmiştir.

Erkeklerde ise yine aynı meslekler Satış Danışmanı / Uzmanı, Kasiyer ve Satış Elemanı (Perakende) olarak sıralanmıştır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	64	657	857	1.514
2011	141	1.549	1.801	3.350
2012	222	2.656	2.785	5.441
2013	129	1.541	1.634	3.175
2014	259	2.785	3.202	5.987
2015	382	4.506	4.903	9.409
2016	462	5.212	6.209	11.421
2017	555	8.645	8.188	16.833

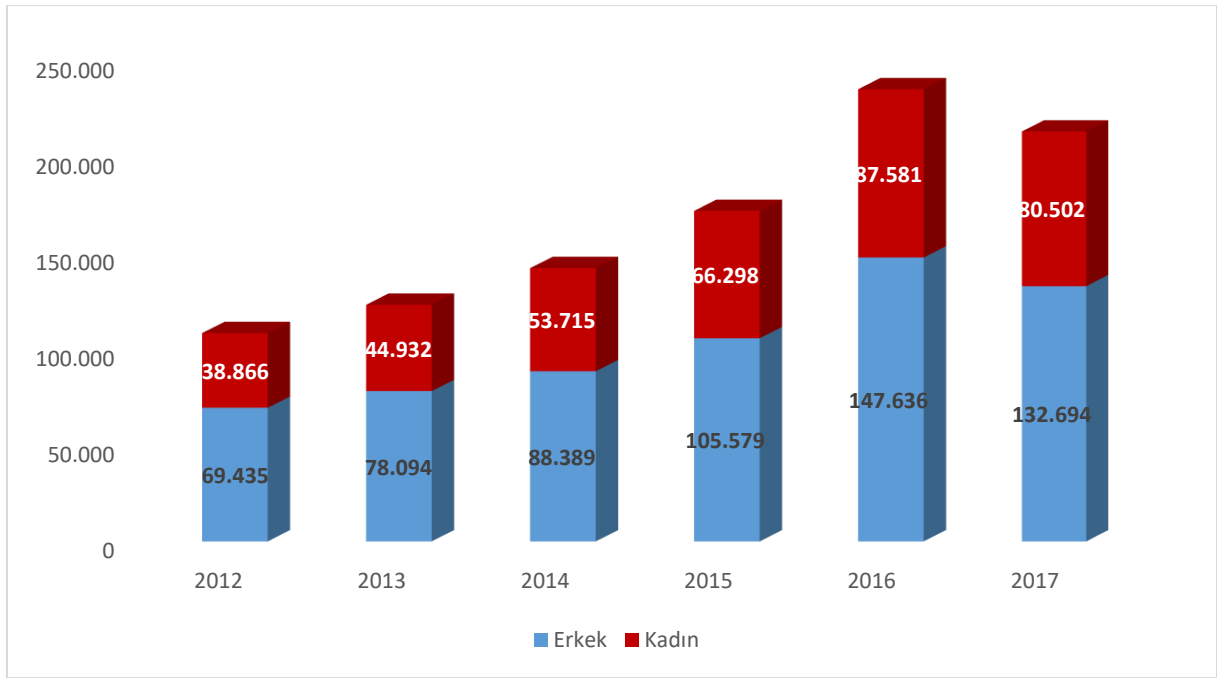
Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik eğitim programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 555 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen Girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre yüzde 20 daha fazladır. Programa 2017 yılında 8 bin 645'i kadın, 8 bin 188'i erkek olmak üzere toplam 16 bin 833 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

İstanbul ilinde 2017 yılında yüzde 37,8'i kadın olmak üzere toplam 213 bin 196 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. 2016 yılına kadar artış gösteren İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise, 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 9,4 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen, ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane Halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüz yüze görüşme yöntemiyle veriler derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde İstanbul ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür

hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında İstanbul ilinde 35 bin 485 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 2 milyon 3 bin 321 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında İstanbul ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de İstanbul ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İmalat	10.872
Toptan ve perakende ticaret	6.899
İnşaat	4.960
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2.092
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2.067
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.979
Ulaştırma ve depolama	1.747
Bilgi ve iletişim	968
Eğitim	945
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	805
Diğer hizmet faaliyetleri	540
Gayrimenkul faaliyetleri	517
Finans ve sigorta faaliyetleri	483
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	201
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	151
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	130
Madencilik ve taş ocaklığı	128
Genel Toplam	35.485

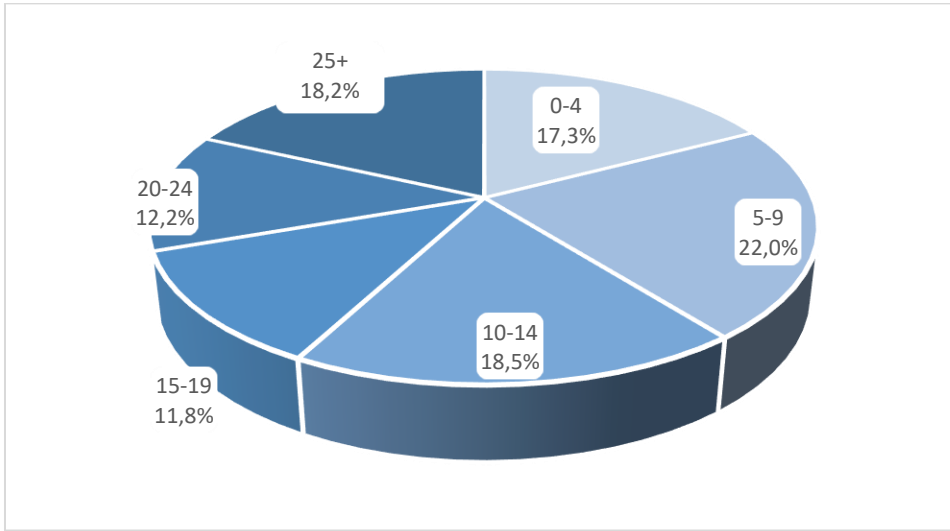
Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. İstanbul ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 30,6’sı İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 29,1’dir. Bu durumda İstanbul ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalaması ile benzerdir. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 19,4’ü bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde yüzde 18,4 olan

Türkiye ortalamasına yine benzer bir oran olarak gerçekleşmiştir. İstanbul ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yaklaşık yarısı İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Madencilik ve taş ocaklığı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde bulunmaktadır. Ancak bu tablo incelenirken İstanbul ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

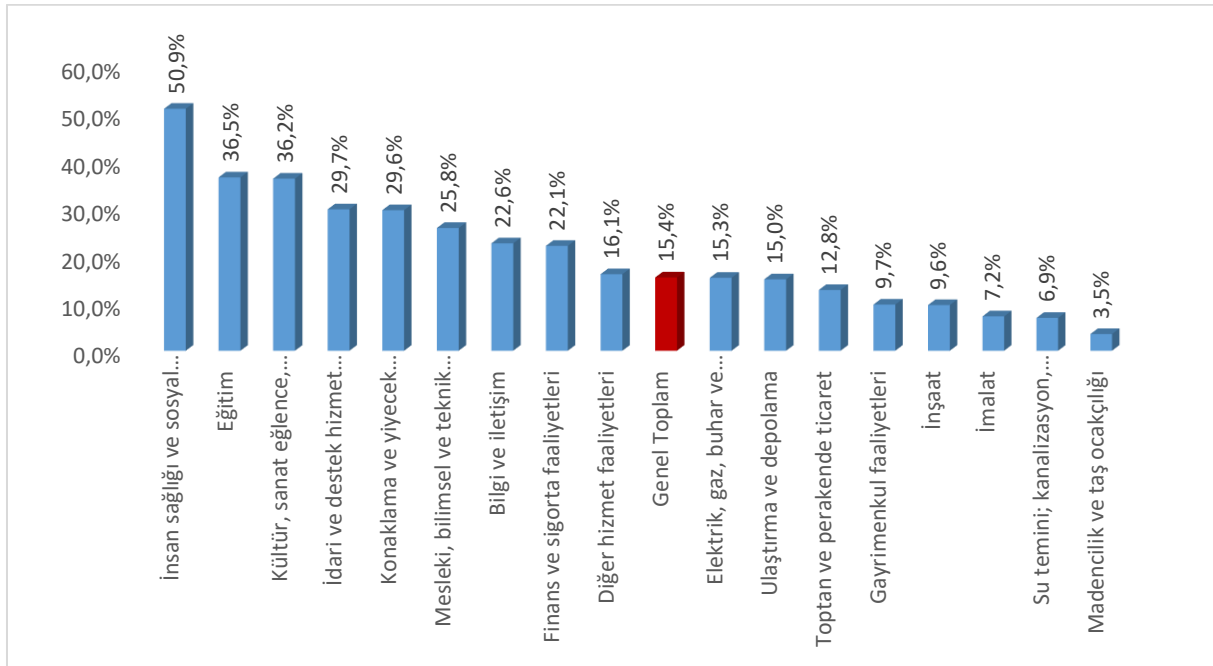
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere İstanbul ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 22'si 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 18,5'tir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 58'i 0-14 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 18,2'si ise 25 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. İstanbul ilinde araştırma kapsamındaki her 10 işyerinden 4'ünün kuruluşu 10 yıl olmamıştır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

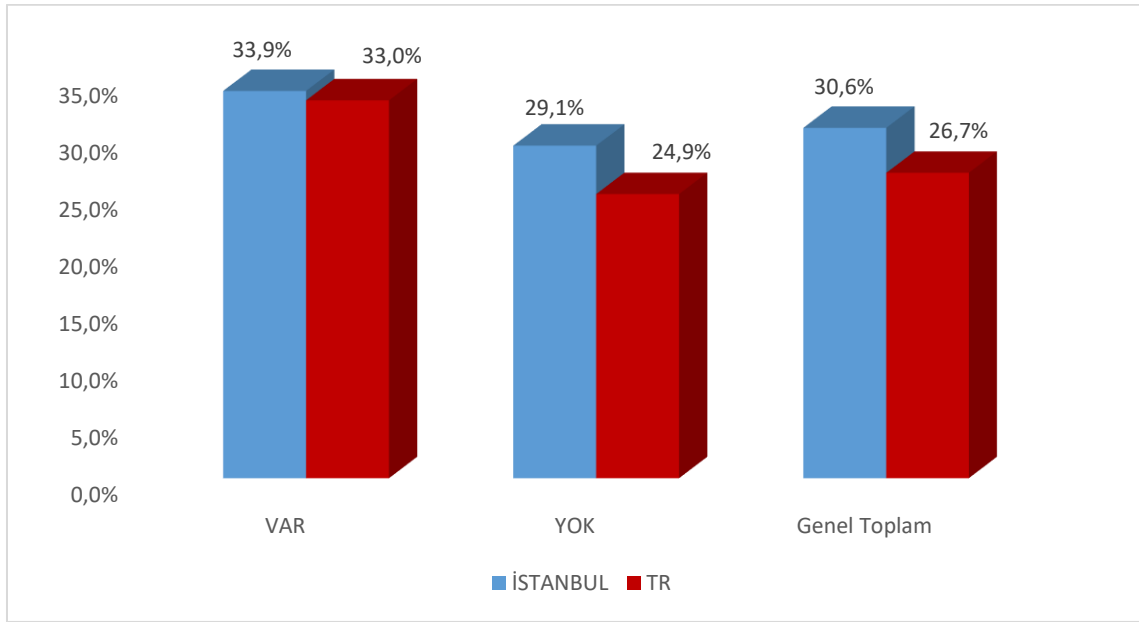
Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 50,9'unda part-time çalışan bulunmaktadır. İstanbul ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 15,4 olarak gerçekleşmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 41,8 ile birinci sırada yer almıştır. İstanbul ilinde ikinci sırada Eğitim yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 36,5'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 36,2 ile Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira, İnşaat sektörü gibi sektörlerde, part-time çalışma yapma eğilimi daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

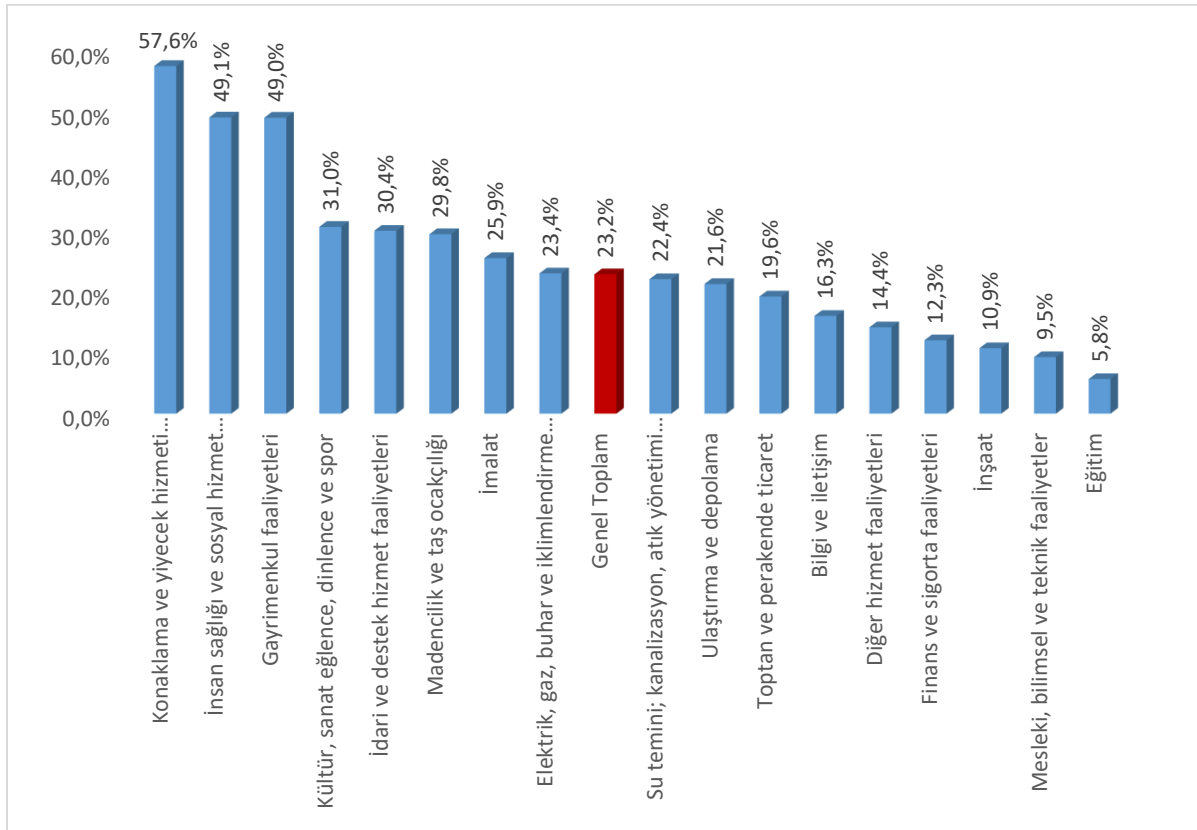
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7'sini kadınlar oluşturmaktayken İstanbul ilinde bu oran yüzde 30,6 ile Türkiye ortalamasının üstünde yer almaktadır. Part-time çalışma yapma durumlarına göre İstanbul ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 33,9 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 29,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9'da kalmıştır. İstanbul ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

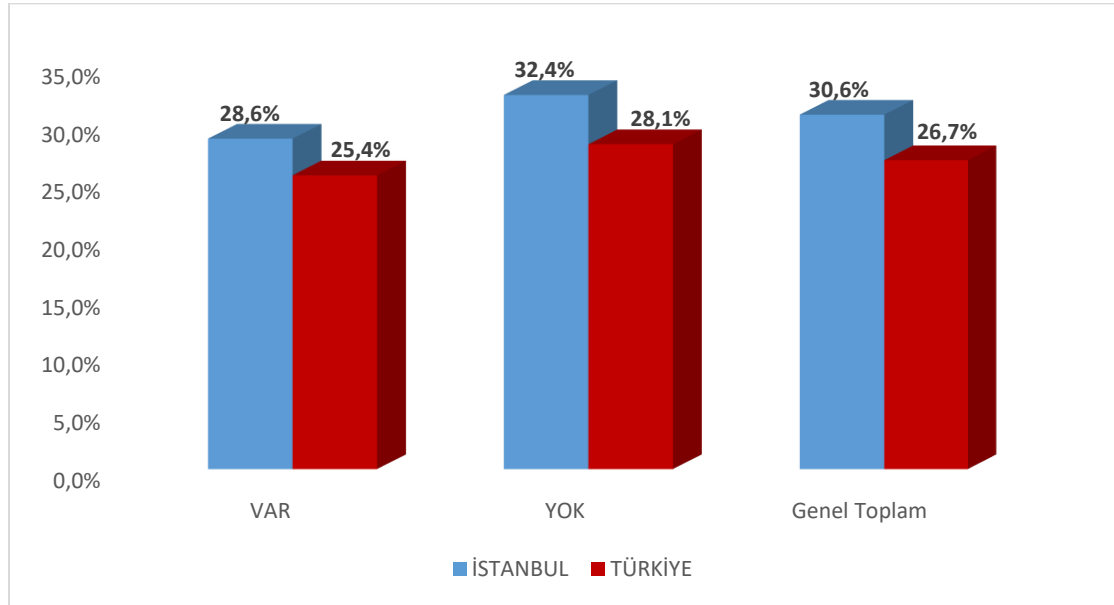
Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde işyerlerinin yüzde 23,2'sinde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. İstanbul ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde görülmektedir. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 57,6'sında vardiyalı çalışma söz konusudur. Eğitim sektörü ise yüzde 5,8 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörlerden biri olmuştur. Eğitim sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni çalışma saatlerinin düzenli olması gerektiğindendir. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan inşaat sektöründe bu oran yüzde 10,9 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

İstanbul ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, İdari ve destek hizmet faaliyetleri,

Madencilik ve taş ocaklığı, İmalat ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

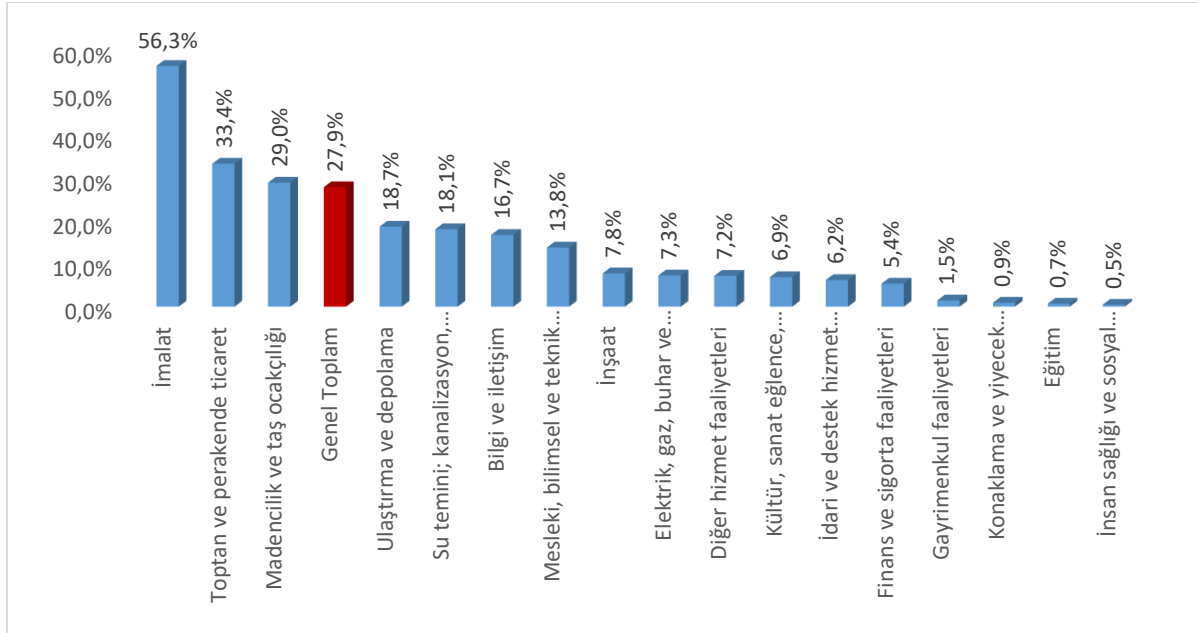
Kaynak: İPA 2018

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü yönünde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime paralel yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. İstanbul ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 28,6'sı kadın, yüzde 71,4'ü ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 32,4'e yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak İstanbul ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 30,6'sının kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 10 çalışandan 3'ü kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 2,7 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark İstanbul ilinde de aynı yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

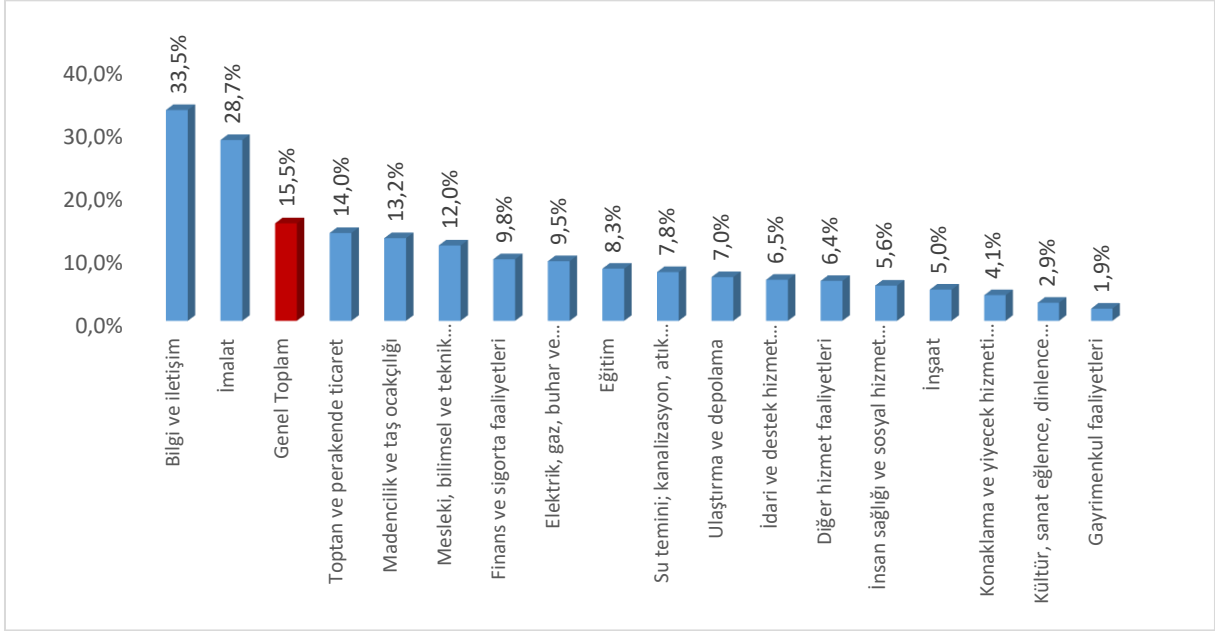
Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde 17 sektörde bulunan işyerlerinin hepsi ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 56,3'ü ihracat yapmakta, ikinci sırada yüzde 33,4 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü ve üçüncü sırada ise yüzde 29 ile Madencilik ve taş ocaklığı sektörü bulunmaktadır. Bu üç sektör ihracat yapma oranı anlamında İstanbul ili ortalamasının üstünde yer almaktadır. İmalat ve Madencilik ve taş ocaklığı sektörü Türkiye genelinde de Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta, İmalat yüzde 53,2, Madencilik ve taş ocaklığı yüzde 27,4 ve Toptan ve perakende ticaret ise ortalamaya yakın bir oranla yüzde 21,5 orana sahiptir.

İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde

bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

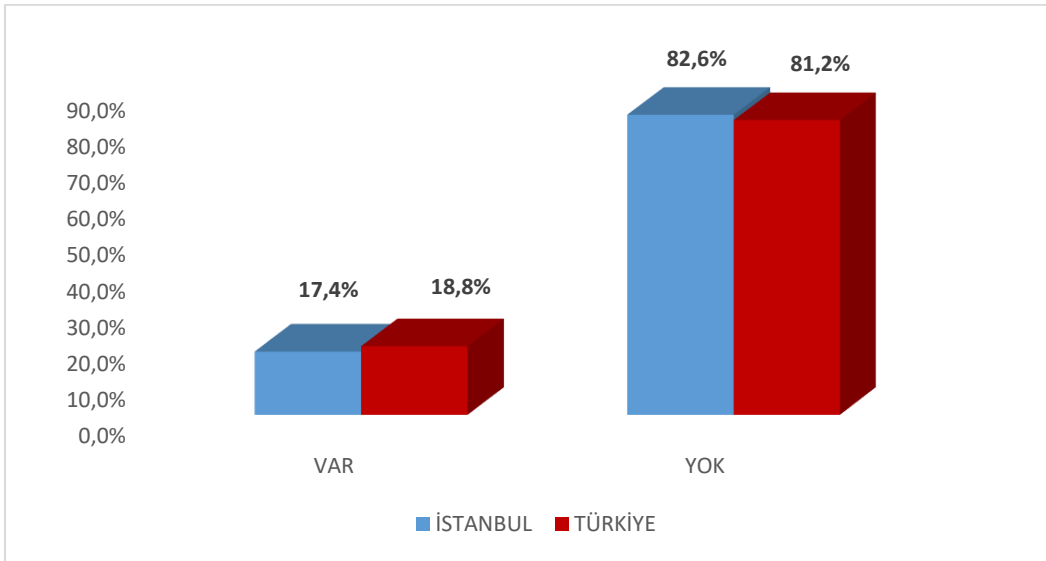
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde 17 sektörde bulunan işyerlerinin hepsi Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 15,5 olarak gerçekleşmiştir. Bilgi ve iletişim sektörü yüzde 33,5 ve İmalat sektörü yüzde 28,7 ile ortalamanın üzerinde yer alan iki sektör olmuştur. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 31,2 ile İmalat sektörleri İstanbul ilinde olduğu gibi ön plana çıkmaktadır. İstanbul ilinde en fazla işverenler İmalat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranında İmalat sektörü ikinci sırada yer almaktadır.

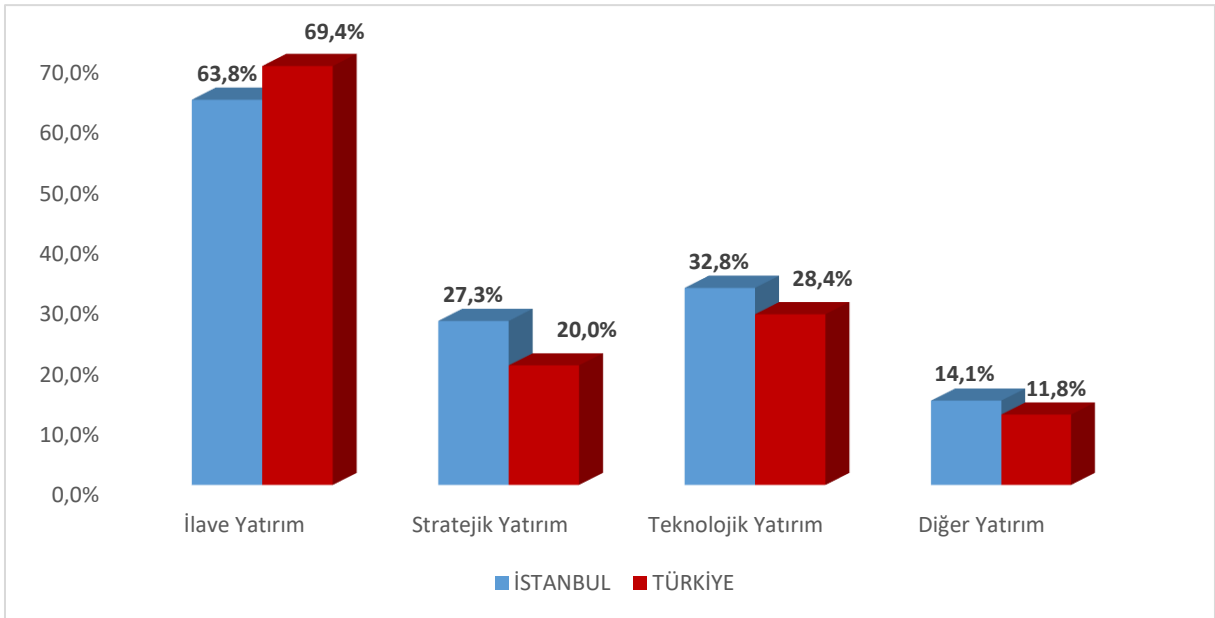
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 17,4'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı

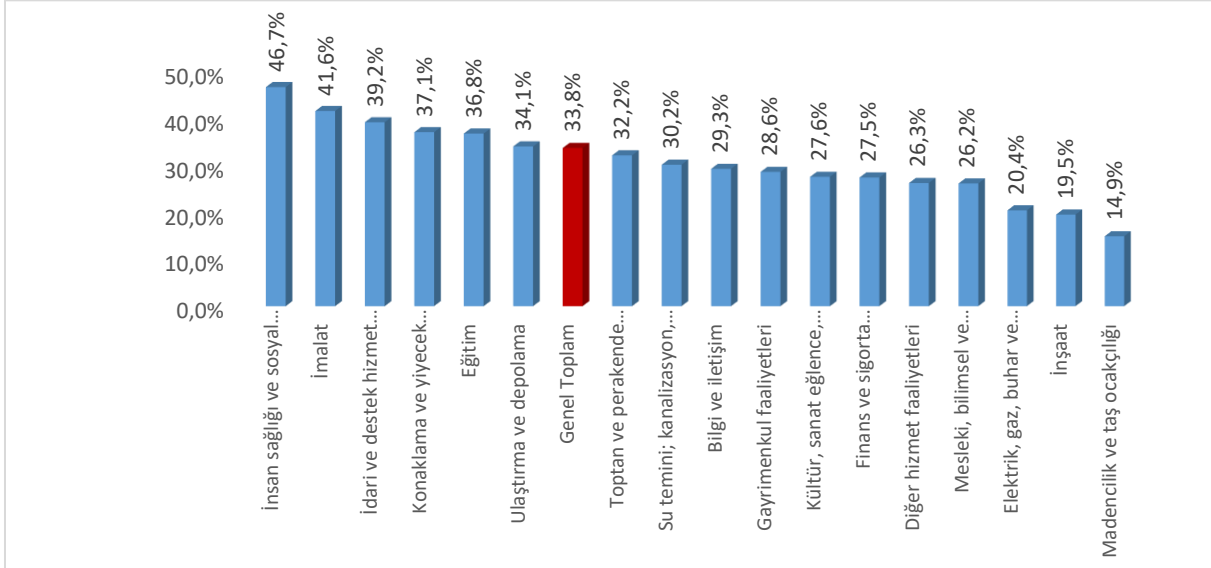

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; İstanbul ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 63,8'i ilave yatırım, yüzde 32,8'i teknolojik yatırım, yüzde 27,3'ü stratejik yatırım ve yüzde 14,1'i diğer yatırımları yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı

planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i diğer yatırımları yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. İstanbul ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 33,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşmiştir.

İstanbul ilinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İmalat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Eğitim ve Ulaştırma ve depolama sektörlerinde yer alan işyerleri İstanbul ili ortalamasının üzerinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işyerine sahip olan İmalat sektöründe bu oran il geneli olan yüzde 33,8'in üzerinde kalarak yüzde 41,6 oran ile ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	17,6%	64,7%	76,5%	29,4%	17,6%	17,6%
İmalat	18,2%	55,2%	88,4%	32,7%	15,4%	16,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	7,1%	46,4%	89,3%	21,4%	7,1%	7,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	22,9%	57,1%	85,7%	22,9%	14,3%	17,1%
İnşaat	17,8%	50,0%	88,1%	32,2%	16,9%	18,6%
Toptan ve perakende ticaret	14,5%	50,0%	84,1%	32,2%	13,6%	14,0%
Ulaştırma ve depolama	17,2%	53,8%	87,1%	39,8%	17,2%	17,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12,7%	47,5%	79,7%	34,7%	13,6%	11,9%
Bilgi ve iletişim	18,6%	50,0%	70,0%	44,3%	14,3%	10,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	16,1%	58,9%	64,3%	37,5%	19,6%	14,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	11,9%	49,2%	89,8%	22,0%	10,2%	11,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,7%	44,4%	76,4%	44,4%	8,3%	8,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	19,2%	45,8%	81,7%	44,2%	16,7%	17,5%
Eğitim	8,8%	48,0%	82,4%	34,3%	10,8%	7,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21,0%	56,0%	78,0%	54,0%	21,0%	18,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	18,8%	56,3%	72,9%	29,2%	18,8%	18,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	11,3%	43,5%	82,3%	30,6%	12,9%	12,9%
Genel Toplam	16,4%	51,7%	84,6%	35,2%	14,9%	15,1%

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 84,6 ile Eleman Talebi hizmeti almıştır. İşyerlerinin 51,7'si Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden yararlanırken yüzde 35,2'si İşbaşı Eğitim Programı'ndan faydalanmak için İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 9'da yer almaktadır. Yüzde 46,7 ile İŞKUR hizmetlerinden faydalanan İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 78'i Eleman Talebi, yüzde 56'sı Danışmanlık ve Yönlendirme ve yüzde 54'ü ise İşbaşı Eğitim Programı (İEP)'nden faydalanmıştır.

Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer hizmetlere nazaran işverenler daha az İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle İstanbul ilinde, dışsal etkiler sebebiyle işyerlerini

mali olarak zora sokan durumlarda ihtiyaç duyulan kısa çalışma ödeneği için işyerlerinin İŞKUR'dan daha az destek almaya ihtiyaç duyduğu söylenebilir.

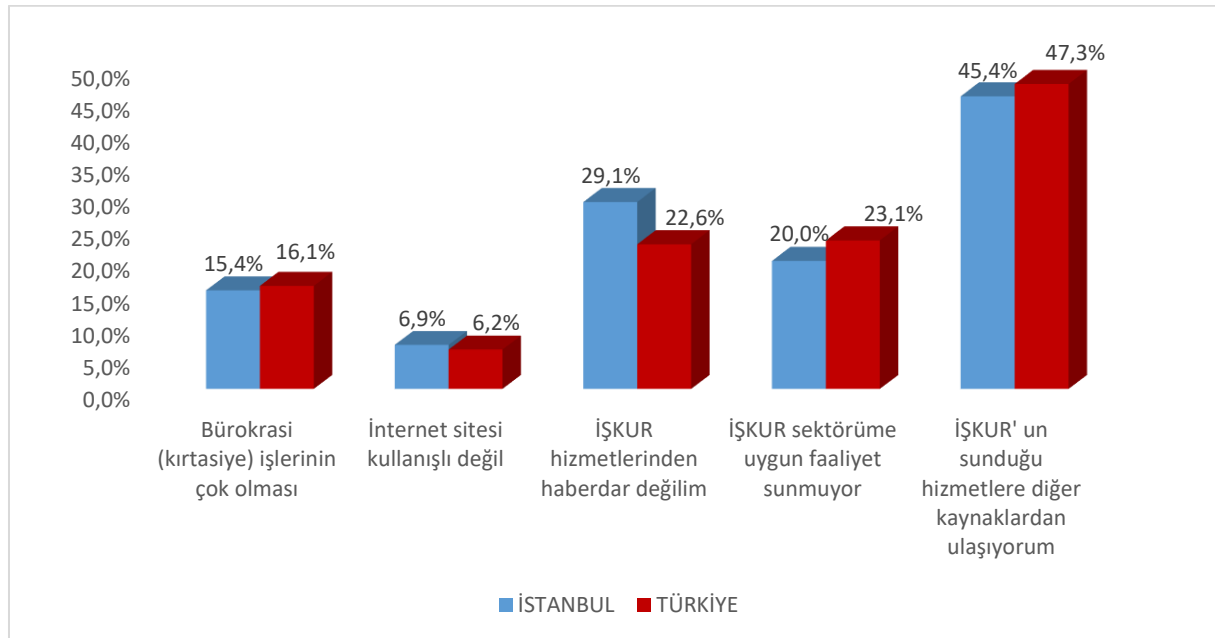
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	43,5%	7,4%	10,9%	20,8%	48,6%	51,1%
Memnun Değilim	7,8%	2,3%	5,3%	4,7%	7,3%	7,2%
Memnunum	48,7%	90,3%	83,8%	74,5%	44,1%	41,7%

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 90,3 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinde olmuştur. Bu hizmeti memnuniyet düzeyinde yüzde 83,8 ile Eleman Talebi, yüzde 74,5 ile İşbaşı Eğitim Programları hizmeti izlemektedir. Bu hizmetleri yüzde 48,7 ile Çalışanlara Yönelik Eğitim, yüzde 44,1 ile Kısa Çalışma Ödeneği ve yüzde 41,7 ile Mesleki Eğitim Kursu hizmetleri izlemektedir, yine bu hizmetlerde kararsızlık oranları yüksektir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 45,4 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 29,1 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim ve yüzde 20 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması

gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise İstanbul ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 47,3 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde İstanbul ilinden farklı olarak iki ve üçüncü sırada yüzde 23,1 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 22,6 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir.

Mevcut İstihdam

İstanbul ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

İstanbul ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 2 milyon 3 bin 321 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 1 milyon 389 bin 356 çalışan erkeklerden, 613 bin 965 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	184.447	447.546	631.993
Toptan ve perakende ticaret	97.478	209.231	306.710
İnşaat	19.948	194.860	214.808
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	71.806	140.301	212.106
Ulaştırma ve depolama	21.556	92.630	114.186
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	28.598	78.832	107.430
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	35.760	51.529	87.289
Finans ve sigorta faaliyetleri	39.135	42.344	81.480
Bilgi ve iletişim	22.650	40.507	63.157
Eğitim	34.559	23.004	57.564
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	37.585	19.978	57.563
Gayrimenkul faaliyetleri	6.656	15.178	21.834
Diğer hizmet faaliyetleri	7.627	13.460	21.087
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3.225	7.081	10.306
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1.843	6.359	8.201
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	653	3.359	4.012
Madencilik ve taş ocaklığı	436	3.157	3.593
Genel Toplam	613.965	1.389.356	2.003.321

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; İstanbul ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün İstanbul ili için

önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 32,2'si, kadınların ise yüzde 30,0'u İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 31,5 olarak gerçekleşmiştir.

İstanbul ilinde 20+ çalışanı olan Eğitim ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının, erkek çalışan sayısından daha fazla olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde de Sağlık ve Eğitim sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Profesyonel Meslek Mensupları	135.218	185.439	320.657
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	63.920	241.579	305.499
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	91.861	188.905	280.767
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	121.901	140.893	262.794
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	47.331	213.557	260.888
Hizmet ve Satış Elemanları	62.183	180.317	242.500
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	59.302	155.669	214.971
Yöneticiler	32.233	80.678	112.911
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	14	2.307	2.321
Genel Toplam	613.963	1.389.345	2.003.308

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde Profesyonel Meslek Mensupları grubunda çalışanların oranı yüzde 16,0 ile ilk sırada yer almaktadır. Yüzde 5,6 ile Yöneticiler ve yüzde 0,1 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarında yer alan çalışanlar dışında diğer meslek grupları arasında büyük farklar bulunmamaktadır.

İstanbul ilinde kadınlarda Profesyonel Meslek Mensupları yüzde 22,0 ile ilk sırada yer alırken, genel ortalamada 4. Sırada yer alan Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar kadınlarda yüzde 19,9 ile ikinci sırada yer almıştır. Erkeklerde ise en fazla çalışanın olduğu ilk üç meslek grubu yüzde 17,4 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, yüzde 15,4 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve yüzde 13,6 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler'dir.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Temizlik Görevlisi
Makineci (Dikiş)	Müşteri Temsilcisi	Şoför-Yük Taşıma
Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Muhasebeci	Makineci (Dikiş)
Şoför-Yük Taşıma	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Müşteri Temsilcisi	Paketleme İşçisi	Büro Memuru (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Sekreter	İnşaat İşçisi
Muhasebeci	Konfeksiyon İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Garson (Servis Elemanı)	Hemşire	Beden İşçisi (İnşaat)

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise İstanbul ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle en fazla çalışılan ilk 10 mesleğin sıralamaları değişse de erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında 8 mesleğin aynı olması, toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır. Temizlik görevlisi toplamda ve kadınlarda en fazla çalışılan meslek olarak ortaya çıkmıştır. Genelde ikinci sırada yer alan Güvenlik görevlisi ise Erkeklerde en fazla çalışanı olan meslek olarak yer almıştır. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Paketleme İşçisi, Sekreter, Konfeksiyon İşçisi ve Hemşire bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşyeri Oranı
İmalat	26.509	4,0%	35,7%
Toptan ve perakende ticaret	8.725	2,8%	27,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5.134	2,4%	24,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4.772	4,3%	36,5%
İnşaat	3.868	1,8%	16,6%
Bilgi ve iletişim	3.434	5,2%	31,8%
Ulaştırma ve depolama	1.818	1,6%	21,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1.795	2,0%	21,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1.201	1,5%	26,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.080	1,8%	32,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	874	4,0%	26,3%
Eğitim	560	1,0%	20,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	291	1,3%	16,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	216	2,1%	18,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	93	1,1%	13,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	78	1,9%	15,5%
Madencilik ve taş ocaklığı	77	2,1%	10,5%
Genel Toplam	60.524	2,9%	27,8%

Kaynak: İPA 2018

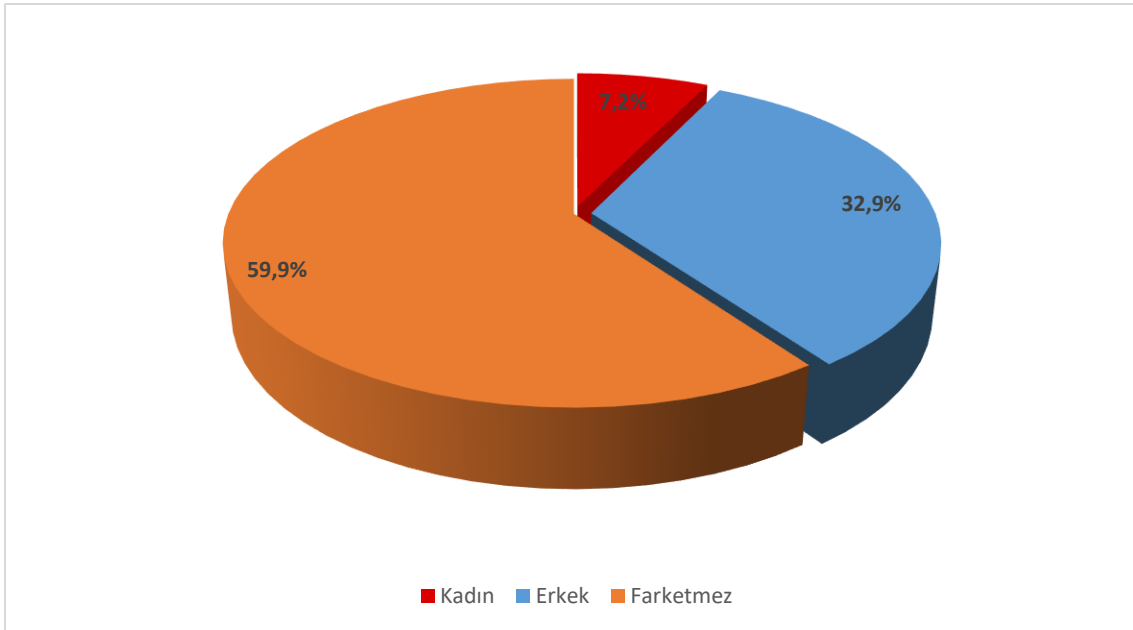
İstanbul ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 9 bin 858 işyerinde 60 bin 524 açık iş tespit edilmiştir. İstanbul ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 60 bin 524 kişilik açık işin yüzde 43,8'ine tekabül eden 26 bin 509 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer bir sektör ise yüzde 14,4 ile Toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Diğer sektörler toplam içerisinde yüzde 10'un altında ve toplamda da yüzde 50'nin altında bir ağırlığa sahiptir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere İstanbul ilinde açık iş oranı yüzde 2,9 olarak tespit edilmiş olup, bu oran İstanbul ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 97 kişilik dolu kadronun yanında 3 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 5,2 ile Bilgi ve iletişim sektörü olarak tespit edilmiştir.

İstanbul ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 27,8’inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü ön plana çıksada, sektörde İstanbul ilinde 20+ çalışanı olan 2 bin 67 işyeri bulunmaktadır, bu da toplam işyeri sayısının yüzde 5,8’ine tekabül etmektedir. Bu nedenle İstanbul ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık işi olan işyeri oranında ikinci sırada olsa da İmalat sektörü önemli bir yere sahiptir. İmalat sektöründe yer alan her 20 işyerinden 7’sinde açık iş bulunmaktadır.

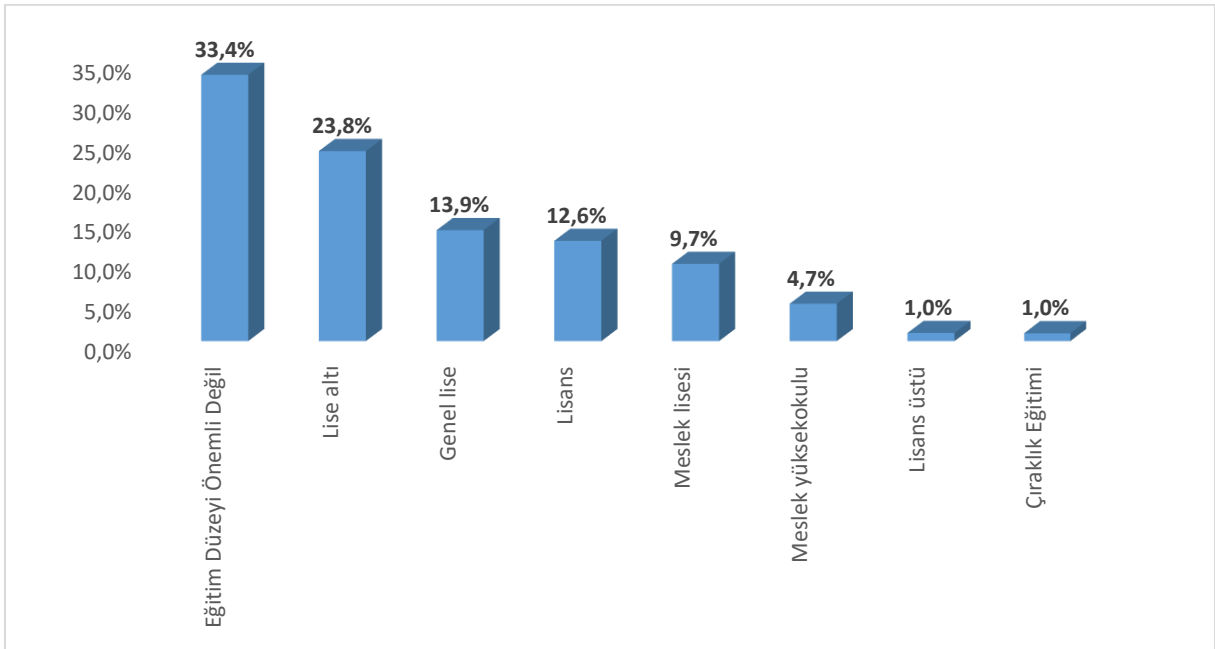
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercih

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16’da İstanbul ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. İstanbul ilinde açık işlerin yüzde 32,9’unda işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, İstanbul ilinde yüzde 7,2 düzeyinde kalmıştır. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. İstanbul ilinde ise işverenlerin yüzde 59,9’u açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Kadın çalışan oranı düşük olmasına rağmen açık işlerde cinsiyet çok önemli değildir.

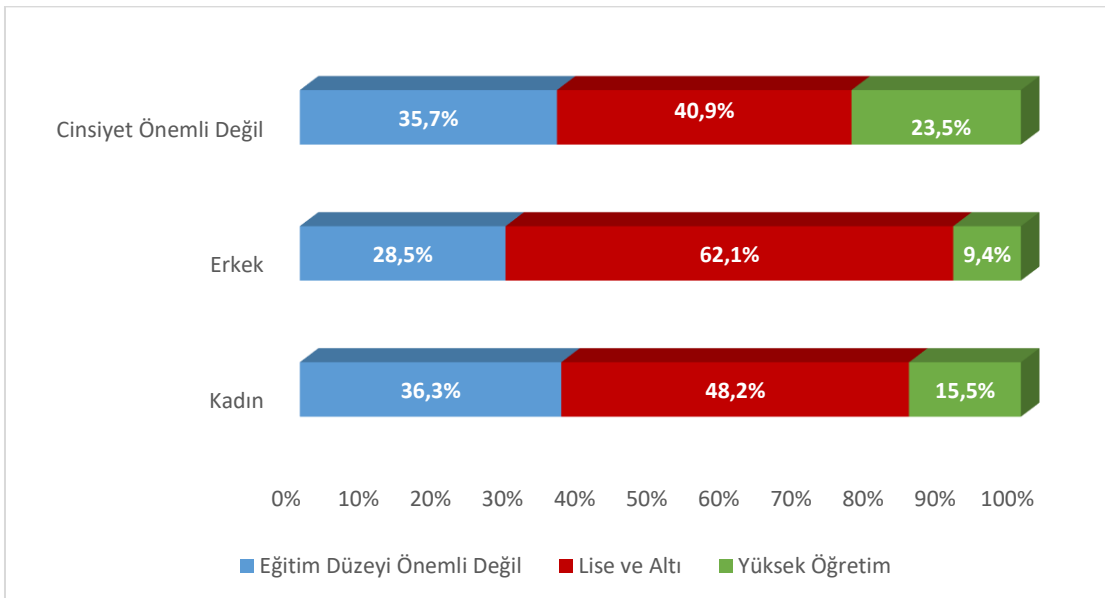
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilindeki açık işlerin yüzde 33,4'ünde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 23,8 ile Lise Altı eğitimi seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 1 ile Lisans Üstü ve Çıraklık Eğitimidir. Lise Altı ve Eğitim Düzeyinin Önemli olmadığı tercihlerin toplamı yüzde 57,2 orana sahiptir.

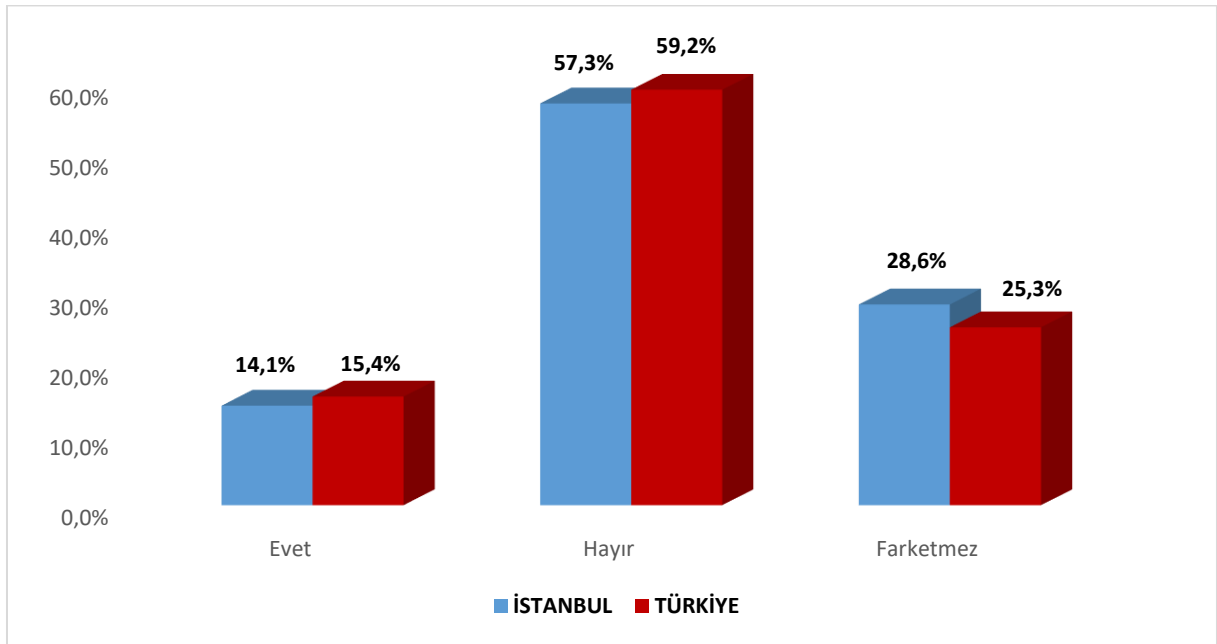
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18’de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 40,9 oranında Lise ve Altı, yüzde 35,7 ile Eğitim Düzeyi Önemli Değil ve yüzde 23,5 ile Yüksek Öğretim eğitim düzeyi tercih edilmiştir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 28,5 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 36,3 oranında eğitim düzeyi önemli görülmemektedir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda yükseköğretim seviyesinde işgücü talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırılmak İstenmesi

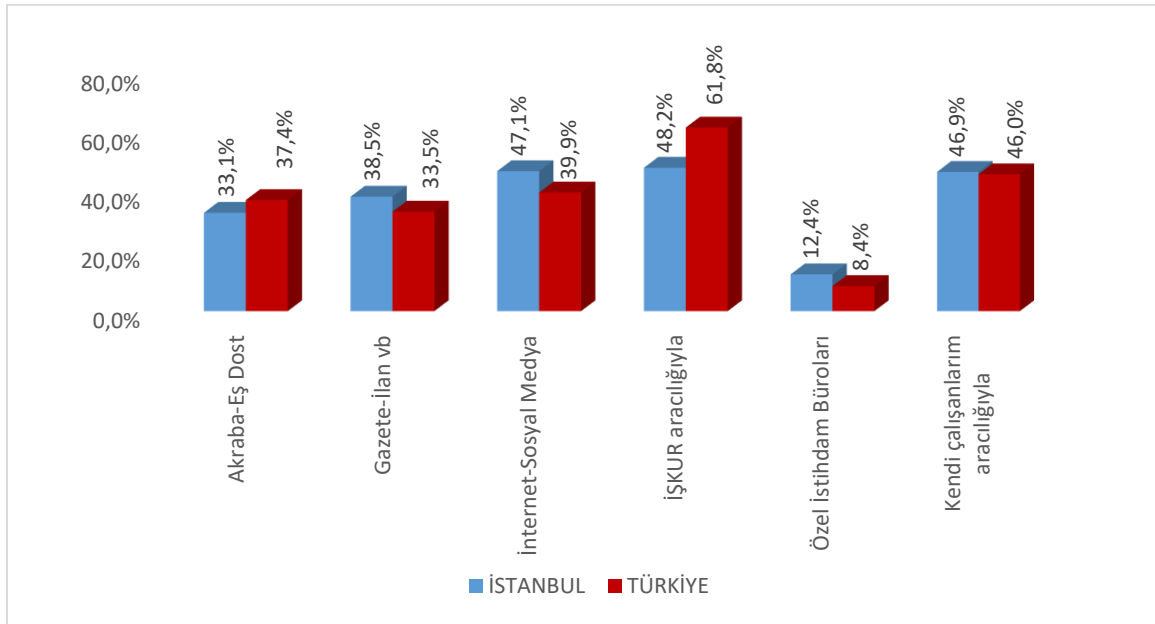

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; İstanbul ilinde yüzde 14,1 oranında evet denilmiştir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 28,6’dır. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede her 10 açık iş için 4 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez denmiştir. Yani her 5 açık iş için 2 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. İstanbul ilinin Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin benzer olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20’de İstanbul ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. İstanbul ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işler, yüzde 48,2 oranında İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli olan yüzde 61,8 oranına göre düşük kalsada, İstanbul ilinde İŞKUR açık işlerin arama kanalına göre ilk tercih olarak yer almıştır. İstanbul ilinde ikinci sırada yüzde 47,1 ile İnternet-Sosyal Medya arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 46,9 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı olarak kullanılmıştır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	2	2
Takım Çalışması	4	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	3	4	4	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	5	5	5
Bilgisayar kullanımı	6	6	6	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	8	8	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	9	7	8
Proje Tabanlı Çalışma	10	7	10	9
Yabancı Dil	9	10	9	10

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik kadınlarda, cinsiyetin önemli olmadığı durumlarda, erkeklerde ve genel toplamda birinci sırada yer almaktadır. Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe yine ikinci sırada tercih edilmiştir.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	14.759	4,6%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	10.341	3,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	8.979	3,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	8.121	3,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	6.805	3,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	5.414	1,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5.256	2,0%
Yöneticiler	777	0,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	72	3,0%
Genel Toplam	60.524	2,9%

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 24,4'dür. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

İstanbul ili için tespit edilen yüzde 2,9'luk açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 4,6 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Profesyonel Meslek Mensupları ve Yöneticiler meslek grubu il geneli açık iş oranının altında bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba- Eş Dost	Gazete- İlan vb	İnternet- Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	21,1%	32,1%	65,2%	50,9%	21,8%	37,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	29,8%	40,5%	57,7%	48,3%	11,0%	48,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	34,8%	45,6%	41,9%	47,8%	6,2%	49,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	37,7%	37,7%	14,0%	42,8%	35,9%	64,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	17,9%	38,1%	70,0%	25,0%	29,4%	47,2%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	36,5%	41,0%	42,1%	54,4%	15,2%	46,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	14,4%	19,6%	47,9%	60,2%	11,7%	36,2%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	50,9%	42,1%	31,2%	48,6%	4,3%	52,8%
Yöneticiler	14,0%	46,9%	79,8%	4,2%	34,2%	54,0%
Genel Toplam	33,1%	38,5%	47,1%	48,2%	12,4%	46,9%

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin yüzde 60,2'si İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında açık işler ilk sırada İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır.

Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Hizmet ve Satış Elemanları, Profesyonel Meslek Mensupları ve Yöneticiler Meslek Mensupları en fazla İnternet-Sosyal Medya arama kanalı ile aranmaktadır. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri

Çalışanları ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarında ilk sırada Kendi Çalışanları Aracılığıyla açık işleri karşılama yoluna gitmektedirler.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Makineci (Dikiş)	6	2	7	4	-	-	5	3	-	1
Beden İşçisi (Genel)	7	1	5	3	9	8	2	6	-	4
Figüran	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Güvenlik Görevlisi	7	1	9	2	6	-	3	4	8	5
Satış Danışmanı / Uzmanı	4	3	9	2	-	1	5	6	8	7
Garson (Servis Elemanı)	9	1	8	2	-	6	5	4	7	3
Temizlik Görevlisi	9	1	7	3	6	8	5	4	-	2
Konfeksiyon İşçisi	-	1	6	4	-	-	5	2	-	3
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	-	1	-	4	-	-	5	3	-	2
Ütücü	-	1	-	4	-	-	5	3	-	2

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18’de İstanbul ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Makineci (Dikiş) ve Figüran mesleklerinde aranan becerilerdeki ilk öncelik Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmaktadır.

Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Temizlik Görevlisi, Konfeksiyon İşçisi, Ortacı/Ayakçı (Tekstil) ve Ütücü mesleklerinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ön plana çıkmıştır. Bu meslekleri icra ederken fizik gücüne ihtiyaç duyulması sebebiyle bu beceri ilk sırada talep edilmiştir.

Satış Danışmanı / Uzmanı mesleğinde ise ilk sırada meslekle paralel olarak Satış ve Pazarlama Becerisi ilk sırada tercih edilmiştir.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi (Genel)	Figüran	Beden İşçisi (Genel)
İplik Temizleme İşçisi	Ambar/Depo Görevlisi	Satış Danışmanı / Uzmanı	Figüran
Temizlik Görevlisi	İşletme Elektrik Bakım Ustası	Garson (Servis Elemanı)	Güvenlik Görevlisi
Muhasebeci	Mobilya Montajcısı	Beden İşçisi (Genel)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Ambalajcı (El İle)	Plastik Mamuller İmal İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Sekreter	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Şoför-Yük Taşıma	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Konfeksiyon İşçisi
Pazarlamacı	Depo İşçisi (Elleçleme)	Güvenlik Görevlisi	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)
Müşteri Temsilcisi	Cnc Freze Tezgahı Operatörü	Ütücü	Ütücü

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Figüran, Güvenlik Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı, Garson (Servis Elemanı), Temizlik Görevlisi, Konfeksiyon İşçisi, Ortacı/Ayakçı (Tekstil) ve Ütücüdür.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş) ve İplik Temizleme İşçisidir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Ambar/Depo Görevlisi, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Makineci (Dikiş), Figüran ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle İstanbul ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. İstanbul ilinde ise 20+ istihdamlı 10 bin 532 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 29,7 ile İstanbul ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 30,5 olarak hesaplanmıştır.

İstanbul ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri toplam temininde güçlük çekilen eleman sayısının yüzde 56,2'sini oluşturmaktadır.

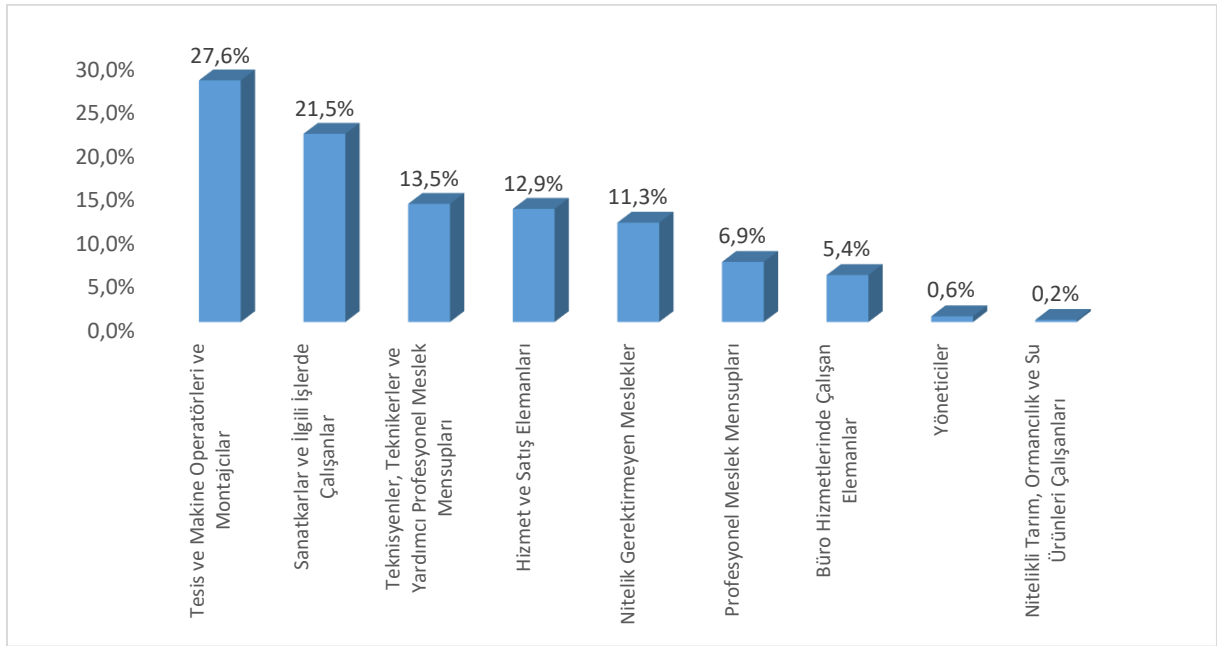
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	24.340
Toptan ve perakende ticaret	8.144
İnşaat	5.215
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4.662
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4.135
Bilgi ve iletişim	3.207
Ulaştırma ve depolama	2.202
Diğer hizmet faaliyetleri	1.562
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1.514
Eğitim	867
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	813
Gayrimenkul faaliyetleri	346
Finans ve sigorta faaliyetleri	260
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	256
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	157
Madencilik ve taş ocaklığı	71
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	57
Genel Toplam	57.808

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde 57 bin 808 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, diğer alanlarda da olduğu gibi İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 15 bin 965 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 27,6'sı bu meslek grubunda yer almaktadır. Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Yöneticiler meslek gruplarının en az temininde güçlük çekilen meslek grupları olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada, İstanbul ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Yöneticiler meslek grubu ise ülke genelinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	5.778
Figüran	2.025
Güvenlik Görevlisi	1.956
Beden İşçisi (Genel)	1.452
Garson (Servis Elemanı)	1.365
Temizlik Görevlisi	1.264
Satış Danışmanı / Uzmanı	959
Konfeksiyon İşçisi	855
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	771
Diğer	41.384
Toplam	57.808

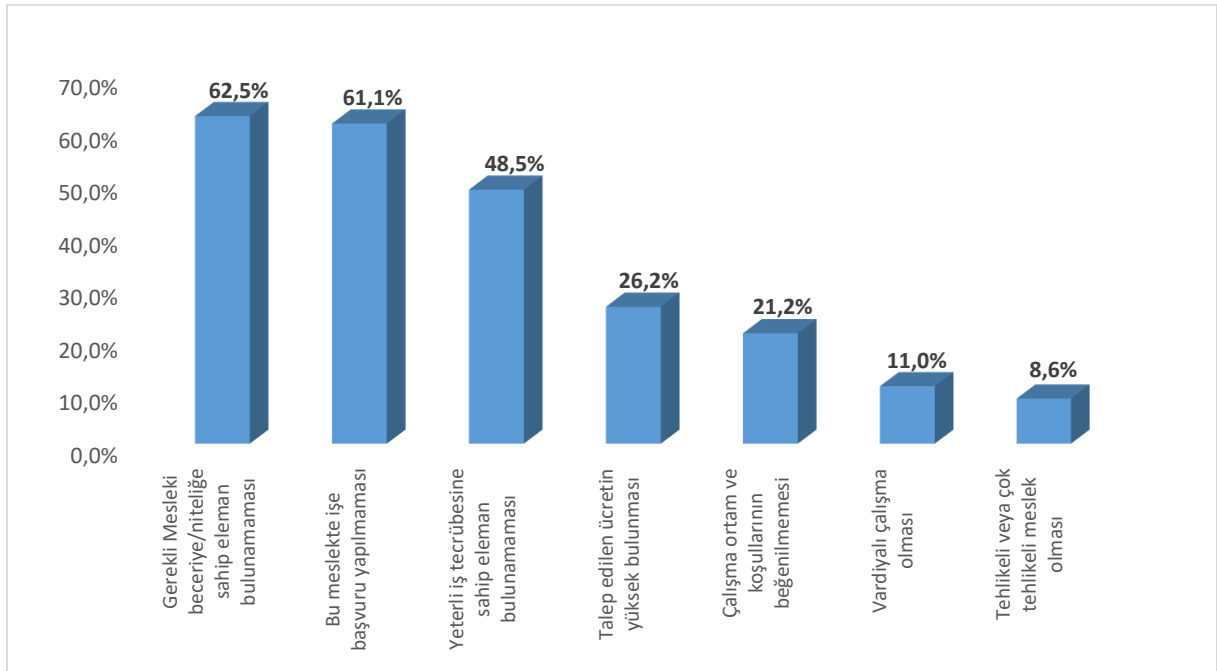
Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 5 bin 778 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 2 bin 25 kişi ile Figüran ve bin 956 kişi ile Güvenlik Görevlisi meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş), Güvenlik Görevlisi, Garson (Servis elemanı), Temizlik Görevlisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı olmak üzere toplam beş mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. İstanbul ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Temininde Güçlük Çekilen ilk 9 mesleğin aynı zamanda açık işi olan ilk 9 meslek olması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgidir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında da Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM Nedenleri kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Makineci (Dikiş)	88,0%	57,1%	51,0%	23,7%	19,3%	5,1%	4,6%
Figüran	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Güvenlik Görevlisi	18,0%	85,1%	49,5%	49,3%	51,1%	46,3%	36,8%
Beden İşçisi (Genel)	77,3%	18,7%	9,6%	32,6%	22,1%	8,9%	7,7%
Garson (Servis Elemanı)	64,1%	80,0%	73,9%	19,3%	38,4%	29,6%	15,2%
Temizlik Görevlisi	45,8%	65,0%	36,2%	38,7%	26,6%	7,4%	10,6%
Satış Danışmanı / Uzmanı	36,9%	87,2%	60,4%	5,3%	14,0%	0,7%	0,0%
Konfeksiyon İşçisi	88,4%	61,6%	10,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	81,8%	35,4%	47,0%	12,9%	16,7%	1,2%	0,0%
Kalite Kontrolcü-Tekstil	97,4%	39,3%	23,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması temininde güçlük çekilme nedenlerinde ilk iki sırada yer almıştır. Figüran mesleğinde sadece Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedeni belirtilmiştir.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Kalite Kontrolcü-Tekstil
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)
Makineci (Dikiş)
Cnc Torna Tezgahı Operatörü
Ütücü
Elektrik Teknisyeni
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Servis Komisi
Ambar/Depo Görevlisi
Bulaşıkçı (Stevard)

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz

edilerek İstanbul ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde İstanbul ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken İstanbul ilinde işverenlerin yüzde 19,4’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde ve İstanbul ilinde her 10 işyerinden 2’si istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken İstanbul ilinde de benzer şekilde ülke geneline yakın olup yüzde 2,4 olarak öngörülmüştür.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	24,8%	2,7%	46,0%	26,4%
Toptan ve perakende ticaret	18,2%	2,0%	45,7%	34,1%
İnşaat	17,2%	3,1%	49,8%	29,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17,3%	2,2%	50,6%	29,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	15,3%	2,2%	55,3%	27,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	16,0%	2,6%	54,6%	26,8%
Ulaştırma ve depolama	16,1%	1,5%	49,1%	33,3%
Eğitim	19,5%	1,4%	41,9%	37,2%
Bilgi ve iletişim	18,8%	0,8%	50,2%	30,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	19,2%	0,5%	47,2%	33,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	19,5%	5,5%	43,2%	31,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	11,7%	3,4%	41,3%	43,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	9,8%	0,0%	45,1%	45,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	13,2%	1,1%	46,6%	39,1%
Madencilik ve taş ocaklığı	12,3%	0,9%	45,6%	41,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12,1%	1,7%	46,6%	39,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4,4%	2,2%	41,6%	51,8%
Genel Toplam	19,4%	2,4%	47,8%	30,4%

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde, ortalamanın üzerinde artış bekleyen işverenlerin sırasıyla İmalat, Eğitim ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmüştür. En fazla azalış bekleyen sektör ise Diğer hizmet faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 51,8'i, Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 45,1'i gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Madencilik ve taş ocakçılığı	244	6,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13.941	6,6%
İnşaat	13.805	6,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	1.251	5,9%
İmalat	32.059	5,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	718	3,3%
Toptan ve perakende ticaret	9.472	3,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	223	2,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2.841	2,6%
Bilgi ve iletişim	1.664	2,6%
Ulaştırma ve depolama	2.867	2,5%
Eğitim	1.303	2,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.227	2,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	150	1,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	549	0,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-32	-0,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-1.171	-1,3%
Genel Toplam	81.111	4,1%

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup, İstanbul'da ise bu oran yüzde 4,1 ile ülke genelinin biraz altında gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 32 bin 59 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 6,8 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe beklenmektedir. Ancak beklenen değişim 244 kişilik artıştır. Bu da sektörün İstanbul ilinde çalışan sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır.

İstihdam azalışı beklenen sektörler ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleridir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Hizmet ve Satış Elemanları	16.688	6,9%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	18.879	6,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	138	6,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	15.359	5,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9.511	3,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	5.930	2,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	8.319	2,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5.883	2,2%
Yöneticiler	404	0,4%
Genel Toplam	81.111	4,1%

Kaynak: İPA 2018

Tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 18 bin 879 kişilik artış ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 138 kişilik artış ile Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları'dır.

Net İstihdam Değişiminde ilk sırada olmasa da Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu net istihdam değişim oranında yüzde 6,9'luk bir oran ile ilk sırada yer almaktadır. Profesyonel meslek mensupları net istihdam değişim oranında yüzde 2,6 ile sıralamada gerilerde kalmasına rağmen en fazla çalışana sahip meslek grubudur. Net istihdam değişiminde geride kalmasının en önemli sebebi çok sayıda çalışanı olmasına rağmen bir o kadar artış beklenmemesidir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Güvenlik Görevlisi	Elektromekanik Taşıyıcılar Bakım Onarım Teknisyeni / Elektromekanik Taşıyıcılar Teknisyeni
Makineci (Dikiş)	Çöp Kamyonu Sürücüsü
Beden İşçisi (Genel)	İnşaat Kalıpcısı (Ahşap)
Lojistik Elemanı	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Temizlik)
Satış Danışmanı / Uzmanı	İş Güvenliği Uzmanı (Tehlikeli Sınıf-B)
İnşaat Mühendisi	Diğer Sağlık Personeli(İşyeri Hemşiresi)
İnşaat Ustası	İşyeri Hekimi
Paketleme İşçisi	Hizmetli (Kamu Kuruluşları)
İnşaat İşçisi	Orta Öğretim Öğretmeni

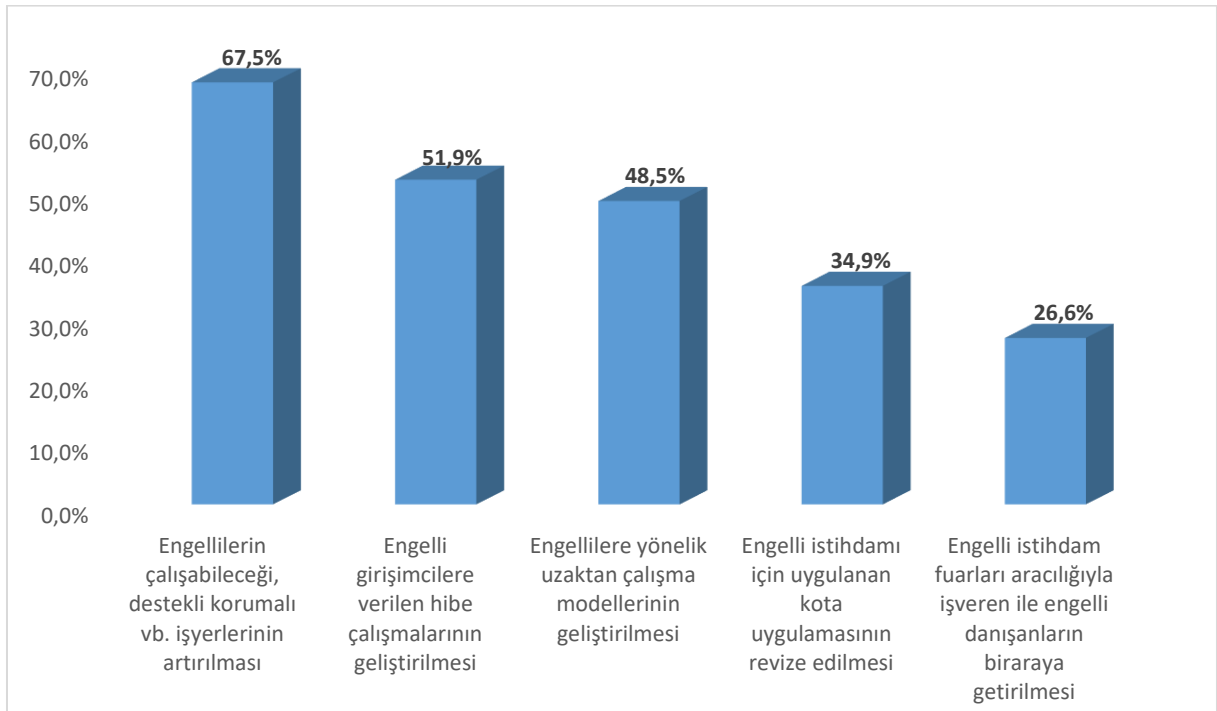
Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Güvenlik Görevlisi, Makineci (Dikiş) ve Beden İşçisi (Genel) olup, Elektromekanik Taşıyıcılar Bakım Onarım Teknisyeni / Elektromekanik Taşıyıcılar Teknisyeni, Çöp Kamyonu Sürücüsü ve İnşaat Kalıpcısı (Ahşap) meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Güvenlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı ve İnşaat İşçisi meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. İstanbul ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda ilk on meslekte benzerlik görülmemektedir.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

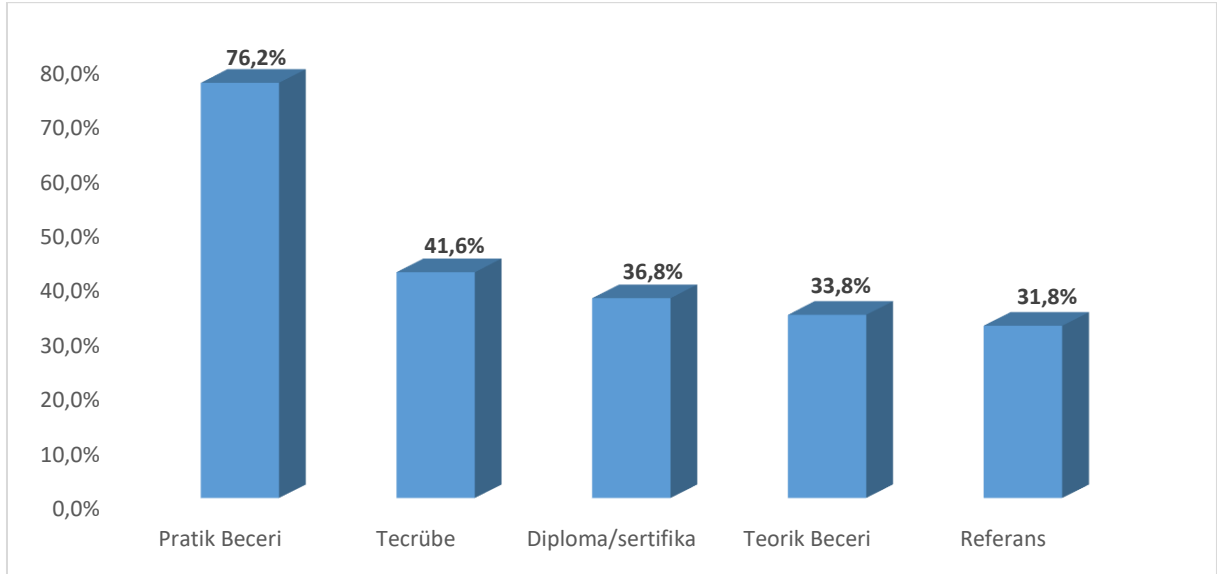

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının arttırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 67,5'i Engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılması, yüzde 51,9'u Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ve yüzde 48,5'i ise Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67,9'u engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 56,2'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 42,7'si engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de İstanbul ilinde işverenlerin öneri sıralaması aynı gerçekleşmiştir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

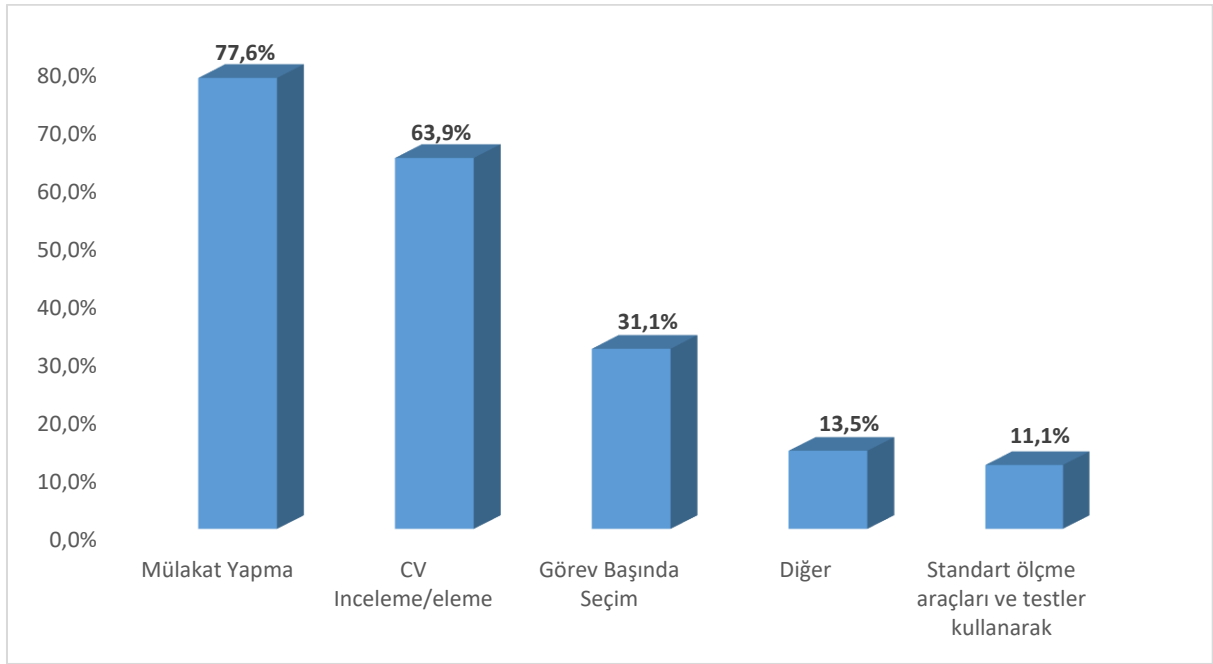

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 76,2'si Pratik Beceri, yüzde 41,6'sı Tecrübe ve yüzde 36,8'i Diploma/sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, İstanbul ilinde olduğu gibi yüzde 74,5 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 44,6 ile Tecrübe ve yüzde 32,6 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Hem İstanbul ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriter sıralaması aynıdır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

İstanbul ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 77,6'sı Mülakat Yapma, yüzde 63,9'u CV İnceleme/Elemeye ve yüzde 31,1'i Görev Başında Seçim ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde de yüzde 71,7 ile Mülakat Yapma, yüzde 57,4 ile CV İnceleme/Elemeye ve yüzde 36,8 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlenmektedir. Hem Türkiye genelinde hem de İstanbul ilinde işverenlerin değerlendirme yöntemi aynı sıralama ile gerçekleşmiştir.

SONUÇ

İstanbul İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında İstanbul'da gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İlde 2017 yılında işsizlik oranının yüzde 13,9 olduğunu görmekteyiz. Yani çalışmaya hazır her yüz kişiden 14'ünün işsiz olduğunu göstermektedir. İstanbul ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin önemli bir bölümünün vasıfsız olduğu görülmektedir. İstanbul'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 69,4'ü erkeklerden, yüzde 30,6'sı kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların erkek çalışanlardan fazla olduğu sektörler İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim sektörleridir. Kadınların en çok çalıştıkları sektörler ise, İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 11 bin 729 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 59 bin 259 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında bin 387 kurs düzenlenirken 2017 yılında bu sayının 11 bin 729'a çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 23 bin 263 iken 2017 yılında 59 bin 259 kişi olması İŞKUR kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar içerisindeki veriler incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre İstanbul ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler İmalat, Toptan ve perakende ticaret, İnşaat ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının İmalat sektöründe olduğu görülmektedir.

İstanbul ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 35 bin 485 işyerinde 60 bin 524 açık iş tespit edilmiştir. İstanbul ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 60 bin 524 kişilik açık işin yüzde 43,8'ine tekabül eden 26 bin 509 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer bir sektör ise Toptan ve perakende ticaret sektörüdür.

İstanbul ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 27,8'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup, Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü ön plana çıksada, sektörde İstanbul ilinde 20+ çalışanı olan 2 bin 67 işyeri bulunmaktadır, bu da toplam işyeri sayısının yüzde 5,8'ine tekabül etmektedir. Bu nedenle İstanbul ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık işi olan işyeri oranında ikinci sırada olsa da İmalat sektörü önemli bir yere sahiptir. İmalat sektöründe yer alan her 20 işyerinden 7'sinde açık iş bulunmaktadır.

İstanbul ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 24,4'dür.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmaları ve meslekte fiziki ve bedensel yeterlilik istemeleri etkindir.

İşveren tarafından doldurulan işyeri bilgi formlarında, temininde güçlük çekilme sebebinin çok yüksek oranlı olarak iş arayan kaynaklı olduğu ve işveren kaynaklı sorunun çok düşük olduğu ifade edilmiştir. Bunun nedenin işyeri bilgi formunda soruların işveren tarafından cevaplanması gösterilebilir. İstanbul’da işverenler tarafından güçlük çekilme nedeni olarak, Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması, Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ilk sıralarda yer almaktadır. Temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sıralarda Makineci (Dikiş), Figüran ve Güvenlik Görevlisi bulunmaktadır.

İstanbul ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler Kalite Kontrolcü (Tekstil), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Makineci (Dikiş), Cnc Torna Tezgahı Operatörü, Ütücü, Elektrik Teknisyeni, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Servis Komisi, Ambar/Depo Görevlisi ve Bulaşıkçı (Stevard) olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken İstanbul ilinde işverenlerin yüzde 19,4’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde ve İstanbul ilinde 10 işyerinden yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 2,4 olarak öngörülmüş olup yüzde 2,5 olan ülke ortalamasının biraz altındadır.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda, işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup, rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

EKLER

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	:	
İşyerinin Yasal Unvanı	:	

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :
MAHALLE:
CADDE/SOKAK :
İÇ/DIŞ KAPI NO :
TELEFON/E-POSTA :

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : Unvanı :
Tarih : Telefonu :
E-Posta : İmza/Kaşe:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İşyeri İle İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
2.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

4) Yatırımla İlgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:

İlave yatırım () Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralanması

Teknolojik Yatırım () Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım () İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ()

4.2. Yatırımın İli :

4.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

5) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

6) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

Evet () 6.1. soruya geçiniz.

Hayır () 7.Soruya geçiniz.

6.1) Eleman aranılan meslekler

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SİRALAYINIZ. (1- En önemli)

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal artış
8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	9. soruya geçiniz.
8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlüğ çettiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlüğ çettiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

9.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok.

→ 10.Soruya Geçiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ()

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ()

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ()

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ()

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ()

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ()

Teorik beceri ()

Diploma/sertifika ()

Tecrübe ()

Referans ()

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması** hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta primi desteğinden** yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ()

Mülakat yapma ()

Görev başında seçim ()

Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ()

Diğer ()

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır () (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ()

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()

İnternet sitesi kullanışlı değil ()

Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ()

İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ()

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet () (20. Soruya geçiniz) Hayır () (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında ilave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet () Hayır () Kararsızım ()

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır () İstihdamı az artırır () Değiştirmez () Fikrim yok ()

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek.....

Beceri.....

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

T.C.
TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Hacı Mimi Mah. Lüleçiler Cad. No:4 Tophane-Beyoğlu/ İSTANBUL
Tel: 212 249 29 87 / 88 / 89
www.iskur.gov.tr